

nt

naš tednik

LETO XXXI. — Šetvilka 16

19. aprila 1979

Cena 4.— šil. (5 din)

Poštnina plačana v gotovini

Celovec

P. b. b.

Erscheinungsort Klagenfurt

Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Gradiščanski Hrvat predsednik FUENS-a

Koroška dijaška zveza je član mladinske komisije Federalistične unije evropskih narodnih skupnosti, ki je imela svoj letošnji kongres od 9. 4. 1979 — 13. 4. 1979 v Bretonskem kulturnem centru „Ti kendalc'h / Allaire / Bretagne“. Koroško dijaško zvezo sta pri tem kongresu zastopala predsednica Magda Koren in predsednik IS srednješolcev Rihard Grilc.

Razen Bretoncev in koroških Slovencev so bili še prisotni zastopniki gradiščanskih Hrvatov, tržaških Slovencev, Nemcev s severnega Šlezvika, Dancev z južnega Šlezvika in zastopnik severnih Frizov. Vse zastopane manjšine so ob tej priložnosti oddale poročilo o svoji situaciji.

Tržaški Slovenci in koroški Slovenci so predložili centralnemu odboru resoluciji, ki sta bili enoglasno sprejeti in ju bo mladinska komisija odposlala v primeru koroških Slovencev zveznemu predsedniku Rudolfu Kirchschrägerju, zveznemu kancelerju Kreiskemu in deželnemu glavarju Wagnerju.

V resoluciji za koroške Slovence mladinska komisija FUENS zahteva takojšnjo ukinitve predvidenih političnih procesov proti pripadnikom slovenske manjšine na Koroškem. S posebno skrbjo zasleduje protimanjšinsko delovanje Koroškega „Heimatdiensta“. Poudarja 7. člen avstrijske državne pogodbe, ki v odstavku 5 zahteva, da je treba delovanje orga-

nizacij, ki delajo proti manjšinam, prepovedati.

Mladinska komisija nadalje opozarja, da država proti delovanju „Heimatdiensta“ še ni ukrepala. Mladinska komisija FUENS popolnoma soglaša z zahtevo koroških Slovencev, da je treba ukiniti in prepovedati „Heimatdienstu“ vsakršno protimanjšinsko delovanje.

Na tem kongresu je bil izvoljen tudi nov odbor.

Novi predsednik mladinske komisije FUENS je zastopnik gradiščanskih Hrvatov Jurica Csenar, podpredsednika pa tržaški Slovenec Ivo Jevnikar in bivši predsednik FUENS-a, Heinrich Schultz, zastopnik danske manjšine v južnem Šlezviku.

Uvodnik

V nekaj trenutkih je bilo porušeno, kar so človeške roke ustvarile z ogromnim trudom, v znoju lastnega čela, v pritrgovanjih, s krampom in lopato, s pomočjo tehnike. Črno goro, eno izmed šestih jugoslovanskih socialističnih republik, je prizadel na Veliko noč potres, kot ga ljudje v tistih krajih ne pomnijo več. Kjer so se dvigali poprej veličastni zidovi, kjer so stale stare trdnjave, spomeniki davnih junaških bojev, kjer so stale cerkve in hiše, kjer so postavili sodobne hotele in industrijske obrate, kjer se je vila slikovita jadranska cesta, so bile samo še ruševine. Bilo je kot na sodni dan. Zemlja se je odpirala in je požirala.

Pri nas potresa skorajda ni bilo čutiti, le nekateri so opazili rahle sunke. A kljub temu ne moremo, ne smemo stati prekrižanih rok. Že gola človeška zavest, ljubezen do bližnjega, nas sili k pomoči. Ne bomo sicer mogli več rešiti izrednih kulturnih spomenikov, ki jih je potres uničil, tudi ne bomo mogli popraviti velikanske škode, saj je znano, da je Črna gora in območje Dalmacije središče jugoslovanske-

Osupnil nas je odgovor Kreiskega

Kaj je zveznemu kancelerju Kreiskemu narekovalo, da se je mesec dni pred državnozbornimi volitvami podal skozi pustnjo avstrijske manjšinske politike, kljub ugibanju ne bomo mogli dognati. Osupli pa smo nad tem, kaj je kancler navedel — in kaj vse je kancler zamolčal v odgovoru na vprašanje svojih socialističnih tovarišev, „kakšne mere so bile storjene za izboljšanje položaja manjšin od leta 1970 dalje“. Pahulja odgovora se razpira od nestvarnosti, smešnosti, do polovičarskih podatkov in računске netočnosti.

Pismeni odgovor obsega 18 strani. Vsekakor dovolj za primeren resničen odgovor. Kanclerjevo poročilo govori o „mnogoštevilnih merah“, ki da so „izboljšale položaj... v pravnem in gospodarsko-finančnem pogledu“ in ki so „nadalje v duhovnem pogledu privedle do boljšega razumevanja funkcije slovenske narodne skupnosti, ne samo znotraj narodne skupnosti, ampak v vse večjem obsegu

tudi znotraj nemškogovorečega prebivalstva“.

Takoj na prvi pogled je treba ugotoviti, da kanclerjevo poročilo ne omenja ne zloglasnega porušnja dvojezičnih napisov po antislovenističnih tolpah in ne ponesrečenega štetja leta 1976, ampak se takoj spusti v dolgovezno hvalo zakona o narodnostnih skupnostih (ZNS) kot „podlago“ za „pol-

no izpolnitev čl. 7 državne pogodbe“, ki mu tudi ni para po Evropi.

Že nešetokrat je NT podrobno obrazložil in dokazal, da omenjeni zakon ni ne izpolnitev čl. 7, niti podlaga za uresničitev te mednarodne pogodbe in vsi poskusi vlade, prikazati omenjeni zakon kot sad dogovarjanja med manjšino in vlado, so jalovi, ker slovenski in hrvaški zastopniki niso sodelovali pri izdelavi zakona, nasprotno ta zakon ne upošteva izidov pogovora med manjšinskimi in vladnimi oz. strankarskimi eksperti leta 1976. ZNS — zakon o narodnih skupnostih — predstavlja protustavni akt, ker nedovoljeno zmanjša ozemlje veljavnosti ustavnopravne mednarodne pogodbe. Preko tega dejstva ne pomaga nobena pravna

ali številčna akrobatika avstrijskih uradniških slug.

Celo sam kancler priznava, da ZNS zakoliči samo okvir za potrebne izvedbene odredbe; na papirju velja torej uradni jezik „v 13 koroških občinah“. Kaj, kje, kako velja — vedo naši bralci iz dnevne prakse. Če si doma v kraju, ki ima dvojezični topografski napis, če se je zadeva zgodila v kraju, ki zanj velja dvojezičnost, če je pred uradom po ZNS predvidena slovenščina, če imajo tam tolmača, če zna ta slovensko... dobiš morda odpravek tudi v slovenščini (toda kakšni), ali pa si se naveličal že itak za vsakega občana nepregledne cik-cak poti skozi neskončne hodnike birokratskih stolpnic in vesel vsake rešitve.

Seveda kancler vabi slovenske predstavnike spet v svoj svet, toda kje so znaki dobre volje, da bi mogli Slovenci in Hrvatje spremeniti stališče, ko pravkar pripravljajo nadaljevanje političnih postopkov proti slovenskim aktivistom, ki so ravnali v skrajni nuji, kar je priznalo celo dunajsko deželno sodišče za kazenske zadeve. Od kod ta aroganca in ignoranca članov naše vlade, ki mislijo, da bodo lahko nekaznovano ukinjali postopke proti pobalinom in lomilcem zakona in tabel iz leta 1972 — proti slovenskim aktivistom, ki so samo opozarjali na neizpolnjeno mednarodno obvezo pa nastopali z vso ostrino in na podlagi prirojenih izjav članov državne varnosti.

Niti toliko se kanclerju v svojem poročilu ni bilo treba potruditi, da bi dal številke, ki jih sam v prilogi navaja, pravilno sešteti. Pravi, da so manjšine (slovenska, madžarska, hrvaška) dobile od leta 1977 3,5 milijonov, v resnici da seštevek nekaj več kot 2 milijona. S pomočjo raznih števil pa skuša kancler dokazati denarno pospeševanje slovenske manjšine z denarjem, ki ga je dal v namene koroške Cerkve. Navdse neresno pa postane poročilo kanclerja, ko poleg graditve slovenske gimnazije navaja na drugem mestu pospeševalnih ukrepov ministrstva za gradnjo in tehniko: „Herstellung von Amtstafeln in zweisprachiger Ausföhrung“ (izdelava uradnih tabel v dvojezični izvedbi). Vse priznanje ministru in njegovemu timu. Sem v tako izredno pospeševanje spada tudi nabavljanje slovenskih pi-

(Dalje na 5. strani)

Pomoč potrebnim

ga turizma, prizadet je tudi starodavni Dubrovnik, biser Jadrana, zlasti pa ne bomo mogli odpraviti velikanske žalosti ob številnih mrtvih. S svojimi darovi pa bomo vsaj nekoliko pomagali ublažiti usodo prizadetim, čeprav se zavedamo, da bo to samo kapljica v morje.

V ta namen je Naš tednik odpril pri Posojilnici Celovec tekoči račun, št. 3350, za pomoč Črni gori. Ta korak je tudi dokaz naše iskrene hvaležnosti Črnogorcem, ki so vedno spet dokazali v dejavnih svojo iskreno zavzetost za življenjski boj koroških Slovencev, za pravični boj za dosego popolne enakopravnosti v avstrijski družbi. Izdatno in hitro so nam pomagali, zdaj, ko jih je zadela ta naravna katastrofa, jim pomagajmo tudi mi hitro in izdatno, vsak po svojih močeh.

Kdor hitro pomaga, dvakrat pomaga!

Jože Wakounig,
glavni urednik NT

Strašna katastrofa



ENO DNEVNO PLAČO ZA ČRNO GORO — NAŠ TEDNIK ODPRL KONTO 3350 PRI ZVEZI SLOVENSКИH ZADRUG.

Strašna naravna katastrofa, ki je prizadejala Črno goro, je pretresla svet: Od vsepovsod prihajajo v Jugoslavijo žalne brzojavke, žalne telegrame jugoslovanski vladi in prizadetim sta poslala tudi avstrijski državni predsednik dr. Rudolf Kirchschräger in papež Janez Pavel II. Prizadetim družinam sta izrekla sožalje tudi predsednik NSKS Matevž Grilc in glavni urednik NT Jože Wakounig. Brzojavke sta naslovila na Republiški izvršni svet in republiško skupščino SR Črne gore v Titogradu, Zvezni izvršni svet in zvezno skupščino v Beogradu, ter na Republiški izvršni svet in skupščino SR Slovenije. V brzojavki, ki je bila naslovljena v Titograd, je rečeno:

„Ob hudi naravni katastrofi, ki je prizadela Vašo republiko, sočustvujemo z Vami. Vsem prizadetim družinam izrekamo iskreno sožalje. Kot nas Vi redno podpirate v našem hudem boju, tako Vas bomo skušali podpreti tudi mi.“

Do sedaj še ni možno izračunati, koliko materialne škode je potres prizadejal. 150 km obale je pretreslo 60 sunkov. Baje je materialna škoda še večja kot pri potresu 1963.

Bolijo nas mrtvi. Teh naj bo okoli 200. Preživeli pa potrebujejo našo pomoč, ki prihaja iz vseh področij Jugoslavije, iz vsega sveta. Materialno in finančno pomoč. Avstrijski ministrski svet je v torek sklenil, da bo darove, nabrane v Avstriji, podvojil. Tudi naša naloga je, da prizadeto prebivalstvo podpremo. Nastavljenici NSKS so se soglasno odločili, da bodo prenakazali eno dnevno plačo na konto 3350 PRI ZVEZI SLOVENSКИH ZADRUG ZA POMOČ ČRNI GORI.

PODELITEV OSKARJEV

● **HOLLYWOOD** — V Hollywoodu so enainpetdesetič podelili uradna priznanja ameriške filmske akademije, oskarje. Kar zadeva glavne nagrade, presenečenj ni bilo: po pričakovanjih je za najboljši film leta 1978 obveljal „Lovec na jelene“, na drugo mesto pa se je uvrstila „Vojakova vrnitev“. Kot vrh ustvarjalne filmske misli o fizičnih in moralnih posledicah vietnamske ameriške agresije, ki pa se nista povzpela do obtožbe, razsodbe in obračuna, temveč se zadovoljujeta s pomilovanjem nesmiselnih, pravzaprav zastojnih žrtev, kar vse skupaj izzveneva v opravičilo „malega človeka“, po domovinski dolžnosti prisiljenega v vlogo rablja, za katero utpeva kazni.

POSREDOVANJE ZA MIR

● **HELSINKI** — Delovna skupina socialistične internacionale za razorožitev, ki ji predseduje voditelj finskih socialnih demokratov in predsednik vlade Kalevi Sorsa, bo v maju in juniju obiskala Sovjetsko zvezo in ZDA. Skupina je imela prejšnji teden sestanek v Helsinkih. Sešla se bo spet v septembru v Londonu, kjer bo razčlenila rezultate svojih pogovorov v Moskvi in New Yorku. Navezala bo stike z neuvrščeni in OZN, s katerimi želi sodelovati v zadevah, ki se tičejo razorožitve. V delovni skupini so poleg predstavnikov finske socialnodemokratske stranke tudi predstavniki socialnodemokratskih in socialističnih strank Avstrije, Francije, ZRN, Vel. Britanije, Japonske in Nizozemske.

BOLGARSKI ŠOVINIZEM

● **BERLIN** — Pri pogovorih med evangeličansko Cerkvijo Vzhodne Nemčije in bolgarsko pravoslavno Cerkvijo v Herrnhutu so govorili tudi o makedonski pravoslavni Cerkvi. Bolgarsko zastopstvo pod vodstvom episkopata Nikole je, kot poroča agencija Relazioni Religiose, odvrčalo vzhodnonemške evangeličane od slehernega sodelovanja z makedonskimi pravoslavni zastopniki. V istem mestu se je zbralo okoli 60 zastopnikov 16 evropskih krščanskih narodnih dobrotelov. Zastopniki raznih organizacij Karitasa so ob tej priložnosti govorili tudi o sodelovanju z ustanovami, ki pripravljajo združeno Evropo, ter o prihodnosti katoliškega dobrotelnega prizadevanja.

POSEBNA TELEFONSKA ZVEZA

● **JERUZALEM** — Medtem ko poslanci v egiptovski ljudski skupščini še razpravljajo o določilih egiptovsko-izraelskega mirovnega sporazuma, s čimer je egiptovska skupščina odločila izmenjavo ratifikacijskih listin med Egiptom in Izraelom, ki bi jih sicer morala izmenjati zunanja ministra obeh držav Butros Gali in Moše Dajan že v začetku prejšnjega tedna, je agencija United Press International sporočila iz Jeruzalema, da sta Izrael in Egipt uvedla posebno telefonsko zvezo „na najvišji ravni“. Predstavniki izraelskega premiera Beginja je povedal, da so vzpostavili neposredno telefonsko zvezo med kabine-toma izraelskega premiera Beginja in egiptovskega predsednika Sadata.

JORDANIJA IZGNALA EGIPTOVSKEGA NOVINARJA

● **AMAN** — Vlada v Amanu je ukazala dopisniku egiptovske agencije MENA, naj zaradi „neresničnega in netočnega“ poročanja takoj zapusti Jordanijo. Hkrati je jordanska agencija JNA sporočila, da umika svojega dopisnika iz Kaira. Opazovalci v Amanu povezujejo sklep o umiku dopisnika jordanske agencije iz Egipta s sklepi arabskega vrha v Bagdadu in poudarjajo, da je bila Jordanija prva država, ki je v skladu s temi sklepi umaknila svojega veleposlanika iz Kaira. Medtem trdijo v Kuvajtu, da bo Egipt finančno propadel. Neki kuvajtski dnevnik piše, da „išče Sadat na mednarodnem finančnem trgu takoj 400 milijonov posojila“.

Ob robu povedano:

Poneumljanje volilcev

Politični opazovalci trdijo, da že dolgo ni bilo tako nepolitične volilne kampanje za državnozbornske volitve, kot letos. Res se tudi plakati komaj razlikujejo, nikjer ni besede o kakem programu, iz ust politikov pa tudi ni slišati bistvenih izjav. Tudi televizijske konfrontacije strankinih šefov ne bodo prinesle več, kot prijetno enourno zabavo, za ORF pa spadajo te tako imenovane „konfrontacije“ med najcenejše produkcije s področja zabave.

SPÖ se je čisto skoncentrirala na Kreiskyja. Ne vem, če ga Avstrija res tako potrebuje, kot to njegova stranka oznanja. Na novih plakatih se ljudstvu smehlja v prijetni zagoreli barvi, ki jo je prinesel z Malorce, ker mu je Koroška baje preveč draga. (Radovedni smo lahko, kako se preživljajo brezposelni delavci na Rebrci). ÖVP dela pravo kampanjo za botanike, najbrž ÖVP-funkcionarji že računajo, da bo šel Taus po volitvah „ročce sadit“ in je že zdaj

ANR - FPÖ - KHD in bomba

V noči od sobote na nedeljo so trije neofašisti napadli znani dunajski lokal v prvem dunajskem okraju in uplenili 60.000 šilingov. Če ne bi kriminalni policiji uspelo, da je tako hitro odkrila zločinca, bi napad komaj registrirali. Ko pa je bila odkrita identiteta zločinca, je kriminalni oddelek dunajske policije vključil v raziskave tudi državno policijo. **Roparji so bili 18-leten Franz Koci, njegov sovrstnik Fritz Griebler in 17-leten Norbert**

pokopal vse nade na volilni uspeh. Prvo nagrado za poneumljanje ljudstva pa bi morali podeliti FPÖ. **Njen novi kandidat že nekaj časa roti volilce: „Kärnten muß Heimat bleiben“. Kot se za paradnega Korošča spodobi, v „koroškem“ gvan-tu. Da je Gornjeavstrijec, ne moti. Saj, kot smo videli iz prejšnje številke, odločajo Kärntner Nachrichten o tem, kdo je „paradni“ Korošec. Povrhu pa tak program vsaj nič ne stane.**

boce

Sedlacek, vsi znani aktivisti neofašistične „Aktion Neue Rechte“ (ANR). Državna policija, ki je odredila hišno preiskavo pri Franzu

Jugoslovanska vlada računa, da bo pritok deviz iz turizma v letošnjem letu narasel v primerjavi s prejšnjim letom za 15 odstotkov, sporoča Tanjug. V letih 1975-78 je prenočevalo v Jugoslaviji 92 milijonov tujih gostov, za 16 milijonov manj kot

Kociju, je našla v njegovem stanovanju bombo, ki jo je Koci sam zgradil. Po mnenju strokovnjakov sicer ni najbolj uporabljiva za atentat, vendar ni vzroka, da bi dejstva ne vzeli dovolj resno, saj

Interes za dopust v Jugoslaviji tudi v letošnjem letu raste. Jugoslovanske agencije so pri pogodbah s tujimi turističnimi agencijami dvignile število kapacitet za deset odstotkov. V tujini so akceptirali tudi delni porast cen, ki bo znašal v na-

Turizem: pričakujejo porast

jih je bilo načrtovano. Donos iz te gospodarske panoge znaša 1,17 milijard dolarjev. Posebno neugodni sta bili leti 1976 in 1977, položaj pa se je izboljšal v naslednjem letu, v katerem je prišlo na dopust za petino več turistov kot prejšnji leti. To sicer ni izboljšalo poprejšnje bilance, vendar jugoslovanski turistični strokovnjaki gradijo svoj optimizem na to leto, ki je omogočilo dobre kondicije za leto 1979 in 1980.

cionalnih valutah od pet do petnajst odstotkov, v deželah s trdo valuto, kot so ZRN, Švica in Avstrija pa od pet do osem odstotkov.

V poročilu vlade, ki ga je predložila parlamentu, pričakujejo za letos za osem odstotkov več turistov, pri racionalnejši izrabi dodatnih prenočevalnih možnosti (kot so campi, privatne sobe itd.) pa bi lahko znašal porast tudi deset odstotkov.

so pred nedavnim sporočili iz notranjega ministrstva, da so neofašistične organizacije v etapi obo-roževanja, z Dunaja pa vedo poročati, da ima prav ta organizacija v Dunajskem gozdu prave mane-rske vaje.

Tako domnevajo, da je zadnja roparska akcija služila „nabavi financ“ za nakup orožja, precej denarja pa stane ANR tudi njena volilna kampanja za visokošolske volitve.

Po podatkih državne policije je bil kolovodja roparske trojice Harald Schmidt, 3. predsednik ANR, soustanovitelj zloglasnega glasila ANR in sin FPÖ parlamentarca in frakcijskega govornika za „varnostna vprašanja“ dr. Alberta Schmidta. Poglavar ANR je Bruno Haas, ki s svojo tolpo igra telesno stražo za FPÖ parlamentarca in koroškega primarija Otta Scrinčija, kadar le-ta misli, da mora svoje teze trositi še na univerzi. Preko njega je navezal Haas prijateljske stike s koroškim Heimatdienstom. Iz tega plodnega sodelovanja je brz-kone nastala programska zah-teva ANR: Kärnten deutsch, frei und ungeteilt.

tednikov komentar - tednikov komentar - tednikov komentar - tednikov kome

PETER
MILLONIG:Za-
molčana
dejstva

Heimatdienst je v zadnji številki „Ruf der Heimat“ zagnal gonjo proti koroškim Slovincem in matici Jugoslaviji, kateri znana podla namigovanja in potvarjanja resnice iz ust „domoljubov“ resnično niso kos. Nenehno se stopnjuje mržnja z desne, ki celotnemu avstrijskemu prebivalstvu razgaljuje skrajno nazadnjaštvo teh ljudi in krogov, njihovo vprašljivo bivanje spričo jasnih ustavnih določil.

O titokomunizmu je govora, ki se je baje vtihotapil v koroško družbo. O dr. Inzku je govora, ki je priznal, da komunistični vpliv matice še nikdar ni bil tako močan kot sedaj.

In o jugoslovanskih podjetjih je govora, ki imajo svoje tvrdke in postojanke na južnem Koroškem. Z

njimi je treba pospraviti, ropota Heimatdienst.

Kajti — tako govori skrajna pamet — preveč jih je.

Intrade, Elan, Topsport, Obir so le vidni znaki podtalnega gospodarskega podviga in vojskovanja. Temu se pridružijo „nezanesljivi“ Mohorjevi domovi, gospodinjke šole in ostale ustanove, ki so partizanskega duha. Da ne govorim o poskusu poletnih mladinskih brigad, kjer je prvenstveno deloval titokomunizem.

Pošast za domovino.

Zame so pošastni ljudje, ki omenjeno zagovarjajo, razglašajo in raznašajo v najbolj skrite kote Koroške.

Takšni ljudje so nevarnost za demokratični obstoj avstrijske družbe, ker je jasno, kam pes krčevito (v „heil“ obliki) svojo umazano taco moli: naravnost v velenemški raj! In če je tisočkrat propadel in klavrno zginit — nekateri Korošci bodo še vedno taco molili.

Kako bi si človek sicer razlagal, da Heimatdienstu ni po volji, če je nekaj slovenskih podjetij na Koroškem, a sam še z besedo ne omenja vse številne nemške gospodarske veje in postojanke v Avstriji, ki številčno vse druge daleč prekašajo?

Nekaj podatkov kot primer:

V Avstriji je 2700 zahodnonemških podjetij, okoli 7 jugoslovanskih. 12.000 hektarjev državnega območja je v posesti Nemcev, približno 3 hektarji so jugoslovanska last.

1459 zemljišč so na Koroškem do leta 1972 odkupili tujci. Zahodni Nemci so bili deležni največjih transakcij. 1281 zemljišč so oni pokupili.

Helmut Horten, kapitalist iz Nemčije, je obljubil mestu Celovec posojila za gradnjo stanovanj, če bi le ta dala graditi pri zadrugi „Kärntnerland“. Ne poznam primera, ko bi tujec lahko na tak viden način posegel v komunalnopolitična odločanja.

Nemški državni predsednik Walter Scheel je akcionar pri „Berglift Aberg-Langeck AG“. Njegove delnice znašajo okoli 90.000 šilingov. Kaj bi bilo, če bi Korošci zvedeli, da ima jugoslovanski predsednik Tito pri kakšni delniški družbi tostran Karavank svoje mastne delnice. Bog ve, če bi Heimatdienst to preživel.

Pri vsem tem pa še sploh nisem omenil velepodjetij, kot na primer Bauknecht, Persil, Quelle, Siemens, Brau-AG, AEG-Telefunken, Grundig, Voith in tako naprej, o katerih vsak ve, komu spadajo.

In omenil tudi nisem, da je na Tirolskem že nekaj let za tujce prepovedano, da si kupijo zemljišča. V 23 občinah je namreč 85 % zemlje v nemški roki.

Pa vendar: Heimatdienst pravi, da prihaja Koroška čedalje bolj pod jugoslovanski gospodarski vpliv, da je titokomunizem na delu.

Če si kupi velepodjetnik Klaus Friedrich na Zgornjem Avstrijskem tako imenovani Halleswiessee (v bližini Wolfgangssee) in 6,7 hektarjev veliko planino, potem je to najbrž odločitev „privatnika“.

Če je nad 50 % avstrijskega gospodarskega kapitala nemška last, potem je to najbrž krepitev domačega gospodarstva.

Sicer bi se — če to ne drži — Heimatdienst že zdavnaj zganil. Pa se ni. Ker molči, ko gre za Nemce. Ko gre za prikazanje dejstev.

„Če bi vedeli Korošci, kako lepo je tu!“

V nedeljo so se poslovili mladinci, ki so preživeli cel teden pri koroških Slovencih. Tuj jezik, tuje okolje, tuja družina, kdo se ne bi težko privadil. Nekateri so bili sploh prvič na kmetih. Vendar so vsi zatrjevali, da jim ni žal, da bi še prišli.

Kot smo javili, je akcijo izvedla organizacija AFS s podporo Zveznega ministrstva za pouk, na Koroškem pa sta priprave prevzela mladinska kluba v Šmihelu in Pliberku. „Koroški pomladi“, tako so tednu dali ime, se je odzvalo 24 mladincev, z njimi so bili še štirje spremljevalci. Prišli so iz vseh zveznih dežel Avstrije: šest iz Zgornje Avstrije, pet s Predarlške, šest s Tirolske, po tri z Dunaja



Iz vse Avstrije so prišli ...

in Gradiščanske, dva iz Salzburga in Nižje Avstrije ter 1 iz Koroške.

Vse so domači organizatorji porazdelili po družinah, tako so pristno in neizumetničeno doživeli marsikaj, spoznali mogoče na lastne oči, kaj se imenuje koroška realnost, poleg tega pa so imeli še obširen skupni program, iz katerega naj naštejemo le skupen križev pot, pogovor z dr. Inzkom in dr. Waldsteinom, obisk galerije Berg, Vinko Zaletel jim je govoril o velikonočnih šegah in običajih, Del Vedernjak jim je bral iz svojih del, za slovo jim pa je zaigral tudi Ansbambel Hanzija Artača.

Kar so čuli pa so lahko preverjali sami pri svojih gostiteljskih družinah ali na vasi.



Micka Demšar, soorganizator Koroške pomladi:

S pripravami smo začeli že v jeseni na obisku v Innsbrucku, februarja smo se sestali na Koroškem, dva tedna pred začetkom pa je bil napravljen dokončni program. Iz naše strani je sodelovalo okoli 70 mladincev in 30 družin. Če so gostje ob slovesu pravili, da so veliko odnesli od tega tedna, velja isto za nas. Odprtost gostov za narodnostna, socialna in verska vprašanja, je bogatila obe strani. Želja nas vseh je, da isto izvedejo mogoče že v naslednjem letu še drugod.

„Pojmo Amerikance gledat“, smo rekli v četrtek na uredništvu. Amerikance? Udeležence „Koroške pomladi“ smo v Celovcu prekrstili kar v Amerikance, potem ko je sprožil nek novinar celovškega radia pravcati preplah, ko je iskal pri nas „Amerikance iz Šmihela“, in smo šele po nekaj nespornih uganilih, katero skupino meni.

Ta dan so obiskali galerijo



Svoj čar imajo velikonočni običaji — Sabina Payr

Berg. O slikarju, njegovem delu jim je govoril mestni svetnik Valentin Vavti. Res so imeli srečo, da so dobili takega vodiča, saj ni boljšega od njega; pridobil si je največ zasluga za to edinstveno galerijo. Če informacije držijo, je galerija Wernerja Berga posebnost tudi zaradi tega, ker drugod v Avstriji na podeželju ne najdeš zlepa stalne galerije, ki bi bila posvečena še živečemu umetniku. Ker je Vavti tudi zaslužni šolnik, ni čuda, da ga je dobro informirana skupina začela spraševati tudi o šolstvu. Ravno pri debati o prijavah smo planili vmes.

Ni možno sklepati o številu manjšine po prijavah k dvojezičnemu pouku, jim je razlagal. Po kratki debati sem ga vprašal, zakaj je v njegovi šoli odstotek prijav k dvojezičnemu pouku višji kot v drugih podobnih šolah?

„Eden od vzrokov je struktura prebivalstva. Osebnost pa tudi mislim, da znanje dveh jezikov ne škoduje učencu“, mi živahno razlaga. Kaj meni o skupini, s katero se je pravkar živahno pogovarjal? „Posrečena se mi zdi zamisel, da spoznava mladina iz vse Avstrije na mestu samem naše probleme. Tako bo mogoče odpraviti vsaj nekaj predsodkov.“

Pogovarjala sva se še o Wernerju Bergu, ki slavi te dni 75-letnico. Galerija letos pripravljajo posebno razstavo, ki bo odprta od 20. maja do konca septembra. Veliko skupin iz Slovenije obišče Koroško, pa tudi sami radi potujemo. Želeti bi bilo, da te skupine obiščejo galerijo. Kje naj človek spozna naš narod, če ne v galeriji umetnika, ki je vse svoje delo posvetil koroškemu človeku?

Motorja koroške pomladi sta kaplana Hanzl Dersula in Franc Valentinič. Kako je sploh prišlo do tega tedna? Začelo se je z nekim srečanjem mladinskega kluba s katoliško mladino iz Wolfsberga. Od tam so navezali stike z AFS, tako da so lani obiskali Koroško mladi iz osmih držav, porodila se pa je tudi zamisel, da bi slično akcijo izvedli z udeleženci, ki bi prišli samo iz Avstrije. Na ta način naj „tako nastane tudi v drugih zveznih deželah prava podoba človeka, ki živi v tem delu Koroške, obenem bomo tudi mi našli prave in iskrene prijatelje zunaj Koroške“, utemeljuje kaplan Franc Valentinič, Hanzl Dersula pa dostavi: „Preko osebnega prijateljstva naj zrase spoštovanje drugega pred drugim, saj smo vsi državljani iste države. Tudi to je korak k miru med nami.“



Motorja tedna — kaplana Valentinič in Dersula

Preden sem se odločil za pogovor z nekaterimi udeleženci, sem prebral informacije o AFS, ki smo jih dobili v Celovcu. Kot smo že pisali, je na ta teden vabila AFS mlade s stenskim časopisom, ki so ga izdelali na Dunaju s pomočjo Slovenskega informacijskega centra (SIC). V tem stencasu je predstavljena na kratko slovenska manjšina in kraj bivanja med velikonočnimi počitnicami. AFS (Austauschprogramm für soziales und interkulturelles Lernen) sama je najbrž največja štipendijska organizacija na svetu. Ima nad 60 držav članic in okoli 7000 družin, pri katerih vsako leto prebivajo mladi študenti. Do sedaj je sodelovalo od leta 1946 naprej nad 90.000 družin pri takih akcijah, v Avstriji od leta 1952 naprej 1000 družin.

Erich Köhler, podpredsednik AFS Avstrije in odgovoren za „Koroško pomlad“, prihaja iz Bregenza, stanuje pa pri družini Dlopst v Večni vasi.

„AFS si je zastavila nalogo, da pripomore do reševanja konfliktov. Mladi ljudje menjajo okolje, na katero so navedeni in tako spoznajo drug način življenja. S tem daje AFS družinam možnost, da spoznajo mlade ljudi iz drugih dežel. Tako nastajajo nova prijateljstva in nova spoznanja. Za akcijo v Avstriji smo se odločili tudi zaradi tega, ker nič ne pomaga, če gremo daleč. Najprej moramo pometati pred lastnimi vrati.“

Koliko so sploh slišali do sedaj o Slovencih? „Prihajam iz Predarlške, tu skoraj nič ne vemo o Slovencih, tudi v šoli se nismo učili o njih, v časopisu sem le bral nekaj o nekakšnih

Hrvatih.“ Erich Köhler pove to, kar lahko rečemo, da je tipično za informiranost Avstrije. Bolj informirana je bila Helga Soxberger, ki je doma v Perchtoldsdorfu, predmestju Dunaja:

„Na Dunaju sem preko osebnih spoznanj zvedela o Slovencih. Radovednost me je gnala, da sem prišla sem. Veliko novega sem doživela — prvič sem se vozila tudi na traktorju — in strašno mi je ugajalo pri slovenskih družinah. Ozračje, ki tu vlada, bi označila ‚subtilno‘, vendar bi tudi jaz prijavila svojega otroka k slovenskemu pouku, če bi tu živela.“

Sabina Payr, ki živi pri družini Fera v Dvoru, prihaja iz Innsbrucka: „Zahteve Slovencev, kot so dvojezični otroški vrtci, delovna mesta, gospodarska podpora obmejnemu področju v celoti podpiram. Zato bi le toliko rekla, da sem globoko začudena, da danes organizacija kot je KHD še obstaja. O tem, kar sem tu doživela, bom poročala naprej, pisala in informirala znance.“

Namen tedna je bil tudi, da mladinci spoznajo življenje na kmetih. Veliko so videli tisti, ki so spremljali dr. Milana Sienčnika na njegovih obiskih: „Zelo jih je zanimalo kmečko življenje, pa tudi z manjšinskega vidika naj ne podcenjujemo takih akcij.“ Seveda so največ spraševali, zakaj se „kočeji režejo“. Z dr. Sienčnikom sem se pogovarjal na zaključni prireditvi, ki je bila v nedeljo v Šmihelu. Še enkrat so se vsi zbrali, AFS-ovci, šmihelski in pliberški mladinci ter njihove gostiteljske družine. Skupaj so pripravili pester in zabaven program. Pokazali so, kar so doživeli, v pantomimi in skečih, s slovensko pesmijo so se poslovili od svojih gostiteljskih družin. „Mislim, da smo vsi bili prijetno presenečeni. Naš gost iz Vorarlberga se je venomer čudil, kakšna gostoljubnost vlada pri Slovencih. Tudi mi smo imeli veselje z gostom. Če bi se akcija ponovila, bi spet vzeli enega,“ je povedal gospod Kreutz iz Doba. Helga iz Winklerne je dala gostiteljskim družinam najlepšo zahvalo: „Sprašujejo me, zakaj ni bilo več nemškogovorečih Korošcev tu. Če bi vedeli, kako lepo je bilo, bi si od same jeze v prst vgriznili!“

Tekst: Borut Sommeregger
Slike: Marjan Fera



Erich Köhler, podpredsednik AFS-Avstrija:

Še so organizacije v Avstriji, ki hočejo spreminjati zavest ljudi. Z demokratičnimi sredstvi in njihovo usmeritvijo doprinašajo k razumevanju ljudi. Te je treba prepričati o nujnosti dela v Avstriji!



Helga Soxberger, voditeljica skupine:

Argument, da samo Korošci lahko govorijo o koroških problemih, ne drži. Klub subtilnemu okolju je treba obdržati hrbtnico in ne kloniti. Če bi tu živela, bi tudi jaz prijavila svoje otroke k dvojezičnemu pouku.

Rož - Podjuna - Žilja

● ŠENTVID — ROZEK — KOSTANJE

Praznovanje rojstnih dnevov je tako mednarodno, da smemo danes objaviti kar tri jubileje pod istim naslovom. Najstarejša iz te trojice je Marija Ražun iz Šentvida v Podjuni — praznovala je pred nekaj dnevi svoj 84. rojstni dan v krogu dela svojih 31 pravnukov. Svoj 80. rojstni dan (če izvezemo prvega) je praznovala Terezija Valentinič, pd. Rodarčeva mama na Ravnah pri Rožeku. Rodarčeva mama je že pred desetletji postala vdova in vse težavne čase vodila svojo kmetijo, dokler jo ni prevzel njen sin. Da je Terezija Valentinič res mlajša, dokazuje tudi dejstvo, da še nima pravnukov.

Najmlajši jubilar je mladi župnik s Kostanj nad Vrbskim jezerom Marko Jernej, ki te dni praznuje svoj 31. rojstni dan. Marko Jernej je vnuk Marije Ražun in s tem zaključuje krog današnjih slavljencev, katerim želimo še mnogo zdravih in srečnih dni v krogu svojih družinskih in poklicnih vezi.

● ŽELUČE

Na krstnico zvečer je umrla v celovški bolnišnici Marija Žnidar, roj. Martič, Kovačeva babica iz Želuč. Doživela je blagoslovljeno starost 86 let. Rodila se je 5. januarja 1893 pri Branceju v Želučah. Ker je brat Jožej padel v prvi svetovni vojni, je morala prevzeti Kovačevo kmetijo. 6. februarja 1921 se je poročila z Janezom Žnidarjem, ki je bil doma pri Čapičnjaku v Želučah. Rodili so se jima trije otroci. Najmlajša, Franca, je umrla 14. februarja 1974; dolga leta je morala pretrpeti v postelji.

Zadnje mesece je rajna Kovačeva babica bila priklenjena na posteljo. Na krstnico, 14. aprila, popoldne, so jo odpeljali z belim vozom v celovško bolnišnico, kjer pa je že čez nekaj ur umrla. Pogreb je bil v četrtek, na novem bilčovskem pokopališču.

Naj se rajna Kovačeva babica odpočije v večnosti od vseh zemeljskih muk. Možu Janezu, hčerki Mojčiji in sinu Hanziju z družinama ter vsem sorodnikom izrekamo iskreno sožalje, tudi v imenu NT, ki ga je rajna vsa leta zvesto prebirala.

● OBIRSKO

Mariji Karničar in Konradu Pavliču na Obirskem se je pred kratkim rodil sinček Darjo. K temu veselemu dogodku čestitamo, mladima staršema pa želimo vso srečo!

● GLOBASNICA

Pred kratkim so v Velikovcu imeli tekmovanje v molži krav. To redko tekmovanje se je vršilo v Kmetijski šoli Goldbrunnhof. Tekmovanja se je udeležilo 32 fantov in deklet.

Pri fantih sta zmagala dva domačina, to sta Matevž Smrečnik in Valentin Brutej iz Globasnice. K temu uspehu jima tudi čestita NT.

● SELE

Na velikonočni ponedeljek so selsko farno dvorano do zadnjega kottička napolnili gledalci iz Sel in okolice. Kot vsako leto so tudi letos domači igralci za ta dan pripravili igro. Tokrat so se odločili za kmečko dramo Slavka Savinška „Grče“. Omeniti je treba, da je prvič tvegala korak na oder provizor Ivan Matko, ki je do sedaj kot režiser ostajal za kulisami.

Izvolitev županov

● HODIŠE

V obeh občinah se je v četrtek pred veliko nočjo sestel novoizvoljeni občinski svet. V obeh občinah vstopa Enotna lista ojačena — v Škofičah po glasovih in v Hodišah tudi po mandatih — v novo mandatno dobo. Uspeh pri volitvah se je zdaj obrestil z večjo mero soodločanja v občinskih telesih.

Prejšnji župan občine Hodiše, Gottfried Schofnegger (SPÖ), je bil vnovič izvoljen — in sicer soglasno — za prvega predstavnika občine. Njegovo izvolitev sta podprla tudi mandatarja Enotne liste, Fridi Sabotnik in Anton Miksche. Fridi Sabotnik se je v svoji izjavi priznal h konstruktivnemu sodelovanju v občinski sobi, kot zastopnik EL bo v prihodnjih šestih letih predsedoval kontrolnemu odboru, ki nadzoruje finančno poslovanje obči-

sovanje EL za župana SPÖ. EL Kotmara vas je sklenila, da danes iz svojega demokratičnega prepričanja glasuje za kandidata SPÖ, dosedanjega župana Josefa Strugerja.

Za dosedanjega župana Strugerja je bilo oddanih 13 glasov (11 SPÖ, 1 EL, 1 FPÖ), šest glasovnic (ÖVP) je ostalo praznih.

● SKOCIJAN

Že v prvem volilnem postopku je bil „pakt“ gotov. Za Holzerja (SPÖ) je glasovala SPÖ in FPÖ (13 glasov) 8 je odpadlo na ÖVP, 2 glasovnici (GL) sta ostali prazni. Ta „pakt“ z FPÖ, kot se je zareklo Holzerju, je najmanjši stranki prinesel podžupana, 1 mesto v predstojništvu in še enega namestnika. Edini, ki je v tem paktiranju ohranil mirne živce, je bil frakcijski vodja GL Franc Picej. Njegova iz-



Frakcijski vodja EL Bilčovs, Mihael Einspieler, ki je predsedoval volilnemu postopku, je s svojo dvojezično izjavo prodrl v sterilno enojezičnost bilčovske uradne nemščine. Novoizvoljenemu županu Hanziju Ogrisu, ki je nase združil 10 glasov (SPÖ in EL), je čestital tudi „po domače“, kot se pač govori v dvojezični občini. V svojem programskem govoru je dejal vodja EL Einspieler, da želi njegova sicer mala frakcija pripomoči do več demokracije v občini. Hanzij Ogris („pokopajmo volilni boj“) si je želel več sodelovanja v občini. Slično je govoril tudi vodja SPÖ Franc Gasser. Kontrolnemu odboru bo predsedoval M. Einspieler, v odboru za nakup zemljišč bo zastopan tudi mandatar EL Anton Krušič. Foto: Trenkwalder

ne. Po dogovoru s socialistično frakcijo bo EL imela svojega zastopnika (Anton Miksche) tudi še v odboru za tujski promet. Tako mesto ji drugače po zakonu ne bi pripadalo.

● ŠKOFIČE

Tudi v Škofičah se glede župana ni nič spremenilo. Občino bo naprej vodil Martin Bürger (SPÖ). Za njega je glasoval tudi občinski odbornik Enotne liste, Herman Jäger, katerega namestnik je Rudi Maierhofer. V Škofičah je EL, kakor v Hodišah, po dogovoru z najmočnejšo frakcijo zastopana v dveh odborih, in sicer v kontrolnem in agrarnem, kar je za majhno frakcijo gotovo posebnega pomena, saj so s tem brez dvoma dane boljše možnosti informiranja in soodločanja.

● KOTMARA VAS

V obeh jezikih je zapisel mandat EL Kotmara vas mag. Jože Wakounig na ustavnem občinskem svetu. Tudi okrajni glavar je bil prijetno presenečen, ko je poleg standardnega „Ich gelobe“, slišal tudi „zaprisežem“. Jože Wakounig je v svojem programskem govoru poudaril, da se bo EL Kotmara vas dosledno zavzemala za enakopravnost vseh občanov brez razlike stanu, jezika, naroda, vere in političnega prepričanja ter za mirno in dobro sožitje obeh narodov v prid naši skupni koroški domovini.

V programskem govoru v obeh jezikih je Wakounig utemeljil gla-

java: „Veseli nas, da je postal župan mož, ki obvlada tudi slovenski jezik, ki se ga je zadnje mesece zelo rad posluževal — prepričani smo, da to ni bilo zaradi volilnega boja — ker bi to bilo za socialista nečastno,“ najbolje opiše vso nečastno paktiranje.

Albert Holzer, ki je v volilnem boju oznanjal: kdor voli GL ali FPÖ, voli ÖVP, si je želel pri volitvi za župana le glasove socialistov. Pa menda nista oba FPÖ-lerja že zdaj menjala frakcije?

● ŽITARA VAS

Kratkomalo vsesala je SPÖ listo Tonitz po volitvah. Čeprav je Tonitz sveto obljubljal (kot npr. na volilnem zborovanju pri „Tuzlnu“ v Mlinčah), da nikdar v življenju ne bo podprl „Posoda“, je včeraj brezpogojno podprla njegova lista (Tonitz, Vinograde in Fr. Mischitz, Rikarja vas) SPÖ. Za podporo ni dobila ficka, čeprav bi zadostovalo, da bi oddala bele glasovnice, kot so jih oddali vsi trije mandatarji EL (dipl. trg. Joza Habernik, Martin Hribernik in dir. Franc Kuvčič), EL bo imela v novi mandatni dobi zastopnika (Martin Hribernik) in namestnika (Joza Habernik) v občinskem predstojništvu. V obeh jezikih je novoizvoljenega župana nagovoril Martin Hribernik. Opozoril je mandatarje, da jih čakajo velike naloge, da je treba skrbno upravljati denar, ki ga plačujejo davkoplačevalci.

„Občinska politika mora graditi na temeljih enakopravnosti, objektivnosti in odkritosrčnosti,“ je poudaril Martin Hribernik.

KATOLIŠKO PROSVETNO DRUŠTVO V ŠMIHELU PRI PLIBERKU IN KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU

vabita na prvo gostovanje beneških Slovencev na Koroškem, na predstavo drame

Izidorja Predana

Emigrant

Režija: Adrijan Rustja

V SOBOTO, 5. MAJA 1979, OB 20. URI V FARNI DVORANI V ŠMIHELU PRI PLIBERKU.

Gostuje: Beneško gledališče iz Benečije.

Po predstavi bo nastopil mešani pevski zbor „REČAN“ iz Benečije. ŠTEVILNA UDELEŽBA BO ZA NAŠE ROJAKE IZ BENEČIJE NAJLEPŠA DOBRODOŠLICA!

PRIREDITVE

Vabimo na lutkovno predstavo

VOLK IN KOZLIČKI

Prireditelj: SPD „Obir“ na Obirskem

Kraj: Ljudska šola na Obirskem

Čas: sobota, 21. 4. 1979, ob 13. uri

Prireditelj: SKD v Globasnici

Kraj: Ljudska šola v Globasnici

Čas: sobota, 21. 4. 1979, ob 15. uri

Gostujejo „Lutke mladje“ Koroške dijaške zveze iz Celovca.

V Globasnici bo istočasno tudi razstava otroških knjig in slikanic.

PEVSKI KONCERT

Prireditelj: SPD v Borovljah

Kraj: Cingelc na Trati

Čas: nedelja, 22. 4. 1979, ob 14.30

Gostuje mešani zbor iz Šentjakoba v Rožu

IZLET NA MADŽARSKO

Zveza koroških partizanov vabi na 3-dnevni izlet na Madžarsko, od petka, 11., do nedelje, 13. maja 1979.

V okviru izleta si bomo ogledali znamenito Blatno jezero (Balaton), posebnosti in lepote glavnega mesta Budimpešte ter še druge zanimivosti te lepe in privlačne dežele.

Cena izleta na osebo bo znašala 1500 šilingov. Prijave pošljite najkasneje do 20. aprila 1979 na naslov: Zveza koroških partizanov, Spitalgasse 12/III, 9020 Celovec; tel.: (0 42 22) 85 2 35. Število prijav je omejeno. Izlet bo z avtobusom.

SLOVENSKI OKTET

iz Ljubljane bo spet gostoval na Koroškem in priredil koncerte:

v dvorani Schwarzl v Pliberku v petek, 27. 4. 1979, ob 20. uri

v Farni dvorani v Škocijanu v soboto, 28. 4. 1979, ob 20. uri

v Ljudski šoli v Kotmari vasi v nedeljo, 29. 4. 1979, ob 14.30

v Kulturnem domu na Brnci v nedeljo, 29. 4. 1979, ob 20. uri

Ljubitelji pesmi in Slovenskega okteta prisrčno vabljeni!

Slovenska prosvetna zveza

Krajevna prosvetna društva

Vabimo na uprizoritev komedije SVOJEGLAVČEK

Prireditelj: SPD „Bilka“ v Bilčovsu

Kraj: pri Miklavžu v Bilčovsu

Čas: nedelja, 22. 4. 1979, ob 14.30

in ob 20. uri

S komedijo se bodo predstavili domači igralci.

Od 21. 4. do 29. 4. 1979 bo v Welsu avstrijski sejem za turizem (Österreichische Fremdenverkehrsmesse). Odprl ga bo zvezni predsednik dr. Rudolf Kirchschläger. Kot je izjavil deželni poslanec, predsednik sejma, Ernst Neuhauser v Celovcu, ta turistični sejem ni konkurenčna prireditel celovški GAST.

Slovensko kulturno društvo v Globasnici in slovensko prosvetno društvo „Edinost“ iz Štebna vabita na

7. KULTURNI TEDEN

ki bo od 22. do 29. aprila 1979 v GLOBASNICI.

Nedelja, 22. 4. 1979, ob 20. uri: Otvoritev z igro Vladimira Levstika „KASTELKA“. Igrajo igralci domačega društva.

Torek, 24. 4. 1979, ob 20. uri:

Literarni večer: časnikar Harald Irnberger bere koroški monolog „MIT ANA BRAUNAN TINTN“ (Z rjavo tinto).

Četrtek, 26. 4. 1979, ob 20. uri:

Srečanje moških pevskih zborov iz Podjune.

Nedelja, 29. 4. 1979, ob 14.30:

Ob priliki mednarodnega Leta otroka bo zaključek z revijo otroških zborov in folklornih skupin iz Podjune.

VSE PRIREDITVE SO PRI ŠOŠTARJU V GLOBASNICI.

Obe kulturni organizaciji — Slovenska prosvetna in Krščanska kulturna zveza — vabita na ogled operne predstave

A. DVORŽAKA „RUSALKA“

ki bo v četrtek, 26. 4. 1979, ob 19.30 v Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani.

Prijave pošljite čimprej na pisarne obeh kulturnih organizacij pismeno ali telefonsko; na KKZ: Viktringer Ring 26, 9020 Celovec, tel. (0 42 22) 72 5 65 / 24, na SPZ: Gasometergasse 10, 9020 Celovec, tel. (0 42 22) 32 5 50.

Odhod avtobusa podjetja Sienčnik iz Dobre vasi ob 16.30, iz Celovca izpred Mohorjeve ob 17. uri.

Vse podrobne informacije dobijo prijavitelji v pisarnah KKZ in SPZ. Cena za vožnjo in vstopnico: 120.— šil., za študente 80.— šil.

II. SREČANJE TAMBURAŠEV

Prireditelj: SPD „Jepa-Baško

jezero“

Kraj: Kulturni dom v Ločah

Čas: sobota, 21. 4. 1979, ob 20. uri

Nastopajo:

Tamburaški zbor iz Reteč

Tamburaški zbor iz Ptuja

Folklorna skupina EMONA iz Ljubljane

Tamburaški ansambel iz Loč

DOM V TINJAH

Vabimo na 1500. predavanje z barvnimi slikami g. duhovnega svētika Vinka Zaletela pod naslovom

POLJSKA — DOMOVINA

NAŠEGA PAPEŽA

Kraj: Dom prosvete v Tinjah

Čas: četrtek, 26. 4. 1979, ob 19.30

27. 4. bo posvečen Koroški. Koroški kuharji bodo predstavili domače specialitete. Letos Koroška še nima svojega propagandnega stojišča, nameravajo pa pri naslednjem turističnem sejmu, ki bo v dveh letih zopet v Welsu, delati propagando za koroški tujski promet.

Dobrla vas: MPZ „Srce“ v Sloveniji

V občini Slovenske Konjice deluje 10 odraslih pevskih zborov, ki vsako leto priredijo občinsko revijo. Letos je bila revija v kulturnem domu v Ločah pri Slovenskih Konjicah Na tej reviji je kot gost tudi nastopal MPZ „Srce“ iz Dobrle vasi ter mladinska folklorna skupina. Medtem ko so ženski in moški zbori imeli predpisane pesmi, ki so jih potem tudi ocenjevali, je zapel MPZ „Srce“ pet pesmi po lastni izbiri.

Isti dan sta bila zbor ter folklorna skupina v gosteh pri moškem pevskemu zboru iz Vitanj, s katerim so navezali tesnejše prijateljske vezi. Že so se zmenili za medsebojna gostovanja. Kot so povedali gostitelji, se narod ne da izbrisati iz zgodovine. Prav v pesmi se kaže njegova jasna in krepka življenjska volja. Po predstavi so bili povabljeni v kantino industrijskega podjetja „Lip“. Tinej Wastl, predsednik društva, se

je v imenu zbora ter folklorne skupine prisrčno zahvalil za gostoljubnost zboru iz Vitanj, industrijs-

skemu podjetju „Lip“ ter predsedniku zveze kulturnih organizacij Konradu Sadinu.

Katoliška mladina v Rimu

Kot že vsa zadnja leta, je tudi tokrat v velikonočnih počitnicah vabila Katoliška mladina slovenske mladince, da doživijo veliko noč v večnem mestu, Rimu. Pod vodstvom dr. Andreja Kajžnika je vodila pot preko Firenc, drugi dan pa preko Pise ob zahodni obali Italije v Rim. Domačnost v slovenskem domu, kjer so rimske potnike razvajali z gostoljubno postrežbo in okusno hrano, je veliko doprinesla k dobremu počutju gostov.

Doživetje za vse, prava atrakcija je bilo srečanje s papežem Janezom Pavlom II. Vsak je lahko čutil, kako sproščeno vzdušje iz-

žareva novi papež, Poljak. Val simpatije in navdušenja ga je pozdravil vsakokrat, če se je prikazal med ljudmi. Nikdar v Vatikanu pri avdiencah in pri bogoslužjih še niso šteli toliko ljudi kot za letošnjo veliko noč. Prvič v zgodovini je papež izrekel velikonočna vočila tudi v slovenščini, kar je skupino koroških Slovencev še posebno veselilo.

Ob ogledu številnih znamenitosti Rima je veliki teden potekel kar prehitro. Mladinci, ki so se v tem kratkem času že spoprijateljili in zblížali, so se ločili s sklepom, da hočejo še večkrat preživljati veliko noč v Rimu.

Pri prvem nastopu že dobro uspela

V soboto, dne 7. aprila 1979, sta Gregor Krištof (znan bolj pod imenom „Travolnik“) in njegova partnerka Marina Scharck zasedla pri plesnem turnirju v Celovcu odlično 2. mesto razreda D (Dora) v latinskoameriških plesih. Gregor in Marina, ki plešeta za KSG Funder-Št. Vid ob Glini, sta plesala naslednji dan še v Gradcu in dosegla ponovno 2. mesto. Omeniti je treba, da se takšnih turnirjev udeležujejo le najboljši pari različnih razredov iz vse Avstrije. Začetnim uspehom naj se pridružujejo še druge odlične uvrstitve, to jima želijo delovni kolegi, nastavljenici Mohorjeve in uredništvo NT.



Novice iz Železne Kaple

V zadnjih tednih se je marsikaj poročalo o Železni Kapli: o dnevu žena, o gimnastiki, izletu na Planico, o pustnih prireditvah, Dese-tem bratu ter o pevskem gostovanju v hotelu Obir. Tako ni čuda, da smo pozabili poročati o gostovanju Šmihelčanov.

V soboto, 10. marca 1979, so nas presenetili z Visoško kroniko, zahtevnim dramskim delom po romanu Ivana Tavčarja.

Občinstvo samo je dalo nastopajočim najboljšo spričevalo. Pazljivo je spremljalo življenje na odru in se tako živelo, da celo v odmorih ni bilo zaznati v dvorani kakega nemira.

Nad trideset igralcev je režiser Hanzej Dersula, šmihelski kaplan, spravil na noge in lahko rečemo, da so od zadnje igre precej napredovali. Zelo dobro postavljene in življenja polne so bile masovne scene. Škoda, da smo besedilo delno težko sledili in da nekateri rekviziti niso bili dovolj skrbno izbrani.

Ko so Šmihelčani odhajali, smo si zaželeli, da bi se v naslednji sezoni tudi sami spet lotili kakšnega dramskega dela.

Prisrčna Vam hvala!

OČARLJIVA TETA BARBARA

Že dolgo je od tega, odkar smo imeli v Železni Kapli igro za otroke. Zato smo se še bolj veselili nastopa odra Mladje. Nekoliko pa smo se le bali, da bi nas bila le peščica, kot se je ob takih prilikah že nekajkrat zgodilo. Tokrat pa so otroci kot odrasli zasedli skoroda vse sedeže.

Ob začetku so zapeli otroci dve pesmici, tamburaši SPD „Zarja“ so zabrenkali Venček slovenskih narodnih, Štefan pa je goste pozdravil.

Po tem kratkem uvodu so se igralci-dijaki ob spremljavi glasbe preoblekli in že smo se seznanili

s teto Barbaro, z zvito Mjuto, s potepuškim Mjauom, z močnim Vavom, gosposko kokoško, bojazljivim kosom in z rokomavhom Jozelnom.

Razumljivo je, da so v tem vrvežu kmalu nastala trenja, a dobrodružna teta in pes Vav sta le znala vse pomiriti.

Vsi smo se zabavali, tako triletni malčki kot najstarejši gledalci. Za zaključek smo skupno zapeli, da je na svetu le ena hiša tete Barbare in da nobena teta boljša ni od naše tete Barbare.

Nastopajočim je gospod kaplan Zunder čestital k petindvajseti predstavi in opozoril na razstavo otroških knjig in slikanic, ki jih je v okviru tečaja „Knjiga — otrokov prijatelj“ pripravila Katoliška prosveta.

Izvolitev župana v Rožeku

V sredo so volili občinski mandatarji v Rožeku „novega“ župana v prvotnem pomenu besede. Dosedanji župan Silvester Kopeinig je odstopil iz zdravstvenih vzrokov od ponovne kandidature in jo prepustil mlademu Herbertu Schillerju, ki je bil soglasno izvoljen za župana.

Mandatarja EL Rožek Ludvik Lesjak in Jožko Lepuschitz sta ga podprla v upanju, da se bo v Rožeku mogel zgraditi model dobrih odnosov med obema narodnostnima skupinama v prid vseh občanov brez ozira na njihovo politično in narodnostno pripadnost. EL Rožek je s tem znakom dobre volje dokazala svojo že v volilnem programu napovedano pripravljenost do enakopravnega sodelovanja in s to odločitvijo naprtila novemu županu naplačilo, kateremu

se bo mogel šele pri bodočem delu oddolžiti.

Mesto predsednika kontrolnega odbora je že po zakonu pripadlo EL, zasedla pa je tudi odborniško mesto v agrarnem odboru rožeške občine.

BISTRICA V ROŽU:

Baurecht soglasno izvoljen

V sredo je bil dosedanji župan Baurecht (SPÖ) ponovno izvoljen za župana — soglasno. Volilna skupnost (S. Malle in dr. Feinig) bo zastopana v treh odborih (kontrolnem, tujskoprometno-kulturnem in gospodarskem).

V soboto in nedeljo sta obiskala Koroško Klub OZN celjske gimnazije ter tretji razred Srednje vrtnarske šole v Celju. Skupina si je ogledala Djekše, Velikovec, nadalje Gosposvet-sko polje, Celovec, kjer je bil na programu ogled Slovenske gimnazije, nato so bili gostje Kluba KDZ. Pot jih je vodila tudi preko Baškega jezera, Šentjakoba v Rožu v Sele, na Obirsko ter po Podjuni nazaj domov. Na tem dvodnevnem obi-

ljici te ekskurzije, tovarišici Boženi Orožnovi izročil kot spomin na obisk izvod jubilejne številke Našega tednika. Tovaršica Orožnova je dejala, da bo to darilo imelo častno mesto v šolski knjižnici.

Kratke informacije o neonacističnih izgredivih in aktivnostih gotovih skupin (ANR) se je posebno veselila urednica šolskega biltena celjske gimnazije „Brstiči“, kolegica Jasna Rude. Povedala je, da bo o tej ekskur-

Mladi iz Celja spoznali južno Koroško

sku, katerega namen je spoznavanje situacije in položaja koroških Slovencev, jih je v soboto sprejel Klub KDZ. V imenu KDZ jih je pozdravil Helmut Grilc in jim izrekel dobrodošlico. Nato jih je član predsedstva Narodnega sveta, Karel Smolle, podrobneje informiral o položaju slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Obrazložil jim je postopanje avstrijskih oblasti pri posameznih preštevanih, npr. da je uradna statistika delila Slovence pri preštevanih v nebroj kategorij, katerih edini smisel je bilo zmanjšanje dejanskega števila Slovencev. Obrazložil in prikazal jim je „naprednost“ zakona o narodnih skupnostih iz leta 1976 ter diskriminatorični karakter tega zakona za narodne skupnosti v Avstriji na splošno, ter za koroške Slovence še posebno. Karel Smolle je vodite-

ziji bilten na kratko poročal in da bo informiral dijake tudi šolski radio.

Zamisel za to ekskurzijo je prišla iz vrst profesorjev teh dveh zavodov. Povedano je bilo tudi, da so se že pol leta bavili o problemih zamejskih Slovencev v pouku, da so lani obiskali Beneško Slovenijo, letos Koroško in da nameravajo drugič obiskati Rezijo. Vsi pa so izjavili, da so take študijske ekskurzije za spoznavanje našega dejanskega položaja velike važnosti. Dan navrh so se srečali na Obirskem s slovenskimi mladinci ter se z njimi pogovarjali.

Skupino teh mladih dijakin in dijakov so vodile: tovarišica Božena Orožen, Zlatolas Majda, Povše Ivana ter učiteljica vrtnarske šole, tovarišica Gradišnik Metka.

Franc Wakounig

Kreiskyjev odgovor

(Nadaljevanje s 1. strani)

salnih strojev za sodnijske pisarne; tajnice strešic ne bodo delale več z roko. — Res je, da pripravljajo trije Slovenci nemško/slovenski pravni slovar, vendar iz lastne iniciative, res je da obiskujejo uradniki tečaj za slovenščino, vendar je neobvezen in izpita ni, raven jezika je temu primerna. Res je, da se je na nekaterih uradih stanje slovenščine izboljšalo, vendar v glavnem po zaslugi uradnikov Slovencev.

Vprašanje nerešenega osnovnega šolstva kancler ni omenil. Primerno vsebinsko pičlo je izpadlo poročilo o srednjem šolstvu — razen nebitvenih sprememb so še preimenovali nekatera poglavja učnega načrta, tudi manjšinskega. Kje so spremembe vsebinske narave, kje je predpisano vsaj za koroške šole obvezno objektivno obravnavanje zgodovine in sedanjosti drugega, slovenskega naroda v deželi. Lapsus — napaka, ki se pikolovskim uradniškim glavam ne bi smela pripetiti, stoji na 14. strani. Tam je za vrtnarice govora o obstoječi „praksi v dvojezičnih otroških vrtcih“, takih javnih otroških vrtcev pa ni; če pa predstavlja ta izjava Kreiskega začetek uvajanja dvojezičnosti v javne otroške vrte v občinah, smo tega veseli. Priznati je treba, da razpolagamo z določenim številom slovenskih učbenikov, vendar potrebe še niso pokrite in tudi slovenska gimnazija ima kljub razmeroma dobri oskrbi z učnimi sredstvi še dosti želja.

V poglavju o avstrijsko-jugoslovanskih odnosih trdi Kreisky, da so „z jugoslovanske strani večkrat izražali zadoščenje glede napredkov na področju narodnih skupnosti“, in so „priznali, da gre za

problem, ki je rešljiv le dolgoročno“. Zelja avstrijske vlade po jugoslovanskem pritisku na hrvaško in slovensko narodno skupnost pride odkrito do izraza, v „prizadevanjih avstrijske zunanje politike predvsem v tej smeri, da se jugoslovanski strani pojasni, kako važno bi bilo za narodno skupnost samo, da se aktivno poslužuje v okviru ZNS — zakona o narodnih skupnostih — danega instrumentarija“, tj. sosvetov. To pa potrjuje le eno — spomnimo se ponesrečenega članka dr. Inzka, ki ga je zlonamerno citiral KHD v svojem letaku — da na eni strani takega pritiska Jugoslavije na Slovence in Hrvate ne more biti, ali pa da je neefektiven in torej nepomemben, na drugi strani pa, da si takega pritiska želijo vsekakor avstrijska vlada in vse tiste sile, ki izvajajo pritisk na manjšino. Manjšina, ki bi se znašla med dvema silama — bi bila pač bolj ubogljiva. Seveda smo odločni in to smo izpovedali že na neštetihih mestih, da ne bomo klonili ne takemu in ne drugemu nasilju.

S takimi poročili vlade pred parlamentom in brez zadovoljivih dokazov dobre volje s strani avstrijskih oblasti in strank pač ne bo šlo. Ne gre vabiti Slovence hkrati na Dunaj v sosvete in hkrati v Salzburg ali Wr. Neustadt pred svete kazenskega sodišča. Ne gre govoriti o denarnem pospeševanju, letno pa podpirati npr. Narodni svet z vsoto, ki jo naš finančni minister zapravi v štirih plesnih nočeh.

Kaj več, kot pa postavljati okvire na področju manjšinske zaščite, si boste morali že domisliti, gospod Kreisky, z Vašim timom. Vsaj po 6. maju, če bo še čas.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72 565. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 200.— din za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce štev. 2. 9065 Zrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

BERNHARD C. BÜNKER:

O razmerju med koroškim gvantom in njegovimi nosilci

(Ponatis iz „mladja“ 32)

Kdor se temeljito ukvarja s to snovjo, ne more mimo tega, da bi ne izkazal popolnega občudovanja iznajditelju koroškega gvan-ta. Nabitost te praznične države s simboli preseneča celo poznavalca koroške ljudske duše. Neizpodbitno in z empirično izkušnjo dokazljivo je, da se v koroškem gvantu očividno odraža notranja podoba pokončnega kerntnarja.

Če se v začetku našega razglabljanja posvetimo barvi tega oh tako dopadljivega gvan-ta in jo preiščemo z ozirom na njeno simbolično vsebino, potem se nam nemudoma in z nujno dokazilno silo vsiljujejo primerjave s političnimi barvami.

Desetega oktobra na primer, ko zakorakajo domovini zvesti kerntnarji v tropih ob zvokih koroške koračnice v trdnih formacijah pod

svetimi zastavami, slabo obveščene-ga gledalca rahlo spominjajo na marše nekdanjih rjavih kolon.

Kaj radi pohitimo, če raziskujemo zadevo neznanstveno, mimo zelenih našivov na jopičih in hlačah, češ da so le okras ali krasil-na štafaža. Šele po temeljitem študiju materije pride poučeni do zaključka, da tiči v teh našivih vse-kakor globoki smisel. Z njihovo pomočjo se namreč lahko napravijo nevidne predvsem v odprtih pokrajinah.

Pri gonji na divjačino in prosto divjad (ta vrst se kljub največjim prizadevanjem nosilcev koroškega gvan-ta še ni dala iztrebiti) se je koroški gvant v zadnjih desetletjih izkazal kot ustrezna obleka.

H klobuku čedno oblečenega kerntnarja bi, če bi bil matematik, postavil naslednjo proporcijo:

„Velikost klobuka in na njem

pritrjenega gamsbarta sta narobe proporcionalna do količine nosil-čevih možganov.“

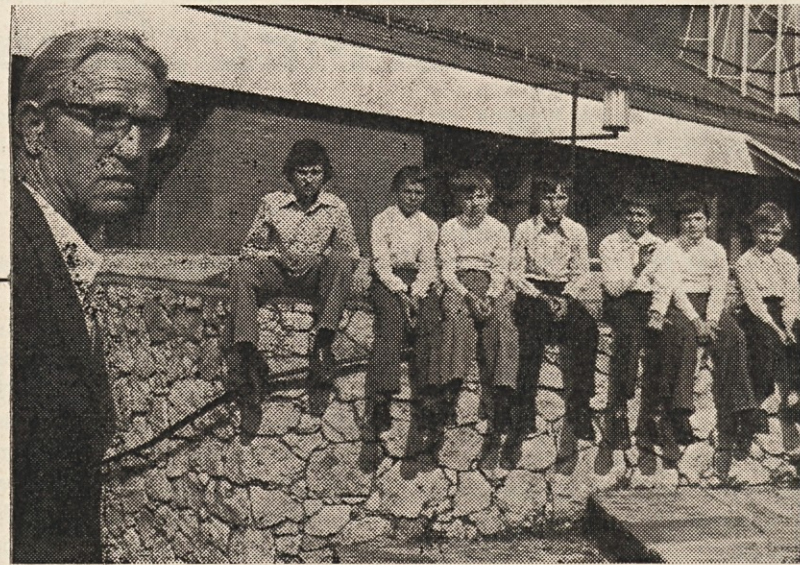
Ker pa nisem matematik, se zadovoljujem z domnevo, da je funk-cija omenjenih klobukov v zakri-vanju frizure, ki je določena za nošnjo jeklenih čelad (človek ni-koli ne veš).

Skratka, s tem smo našli dokaz za to, da pod hrapavo skorjo ne tiči dobro ali mehko jedro, temveč da se je rjavemu jedru prilagodila prav takšna skorja.

Vsako skrivanje in pretvarjanje svojega mišljenja je v naših krajih hvala bogu popolnoma odveč, saj tega vsakdo brez vsega lahko raz-kazuje s svojo obleko.

Odpri, zvesti in veseli, takšni so nosilci onega oblačila, nabitega s tradicijo, in takšni naj bi tudi ostali, dokler kmalu ne izumrjejo.

Prevedel Florijan Lipuš



Ivan Matko s svojim mladim zborom ob priliki RTV-snehanja.

Ivan Matko postal provizor v Selah

Z mesecem februarjem tega leta je dolgoletni selski župnik Alojzij Vavti predal vajeti v roke mlajšemu — Ivanu Matku, ki je s tem postal provizor. Matko je bil skozi sedemindvajset let desna roka župnika in je kot režiser nešteti iger in kot voditelj mladinskih skupin in otroških zborov brez dvoma vtisnil selski kulturi nenadomestljiv pečat.

Želimo mu, da bi mu tudi kot provizorju, ko ima seveda še več dela in skrbi, uspelo posvetiti še nekaj časa otroški in doraščajoči mladini, ki mu je bila vedno najbolj pri srcu in da bi pod njegovim vodstvom versko in kulturno življenje v Selah napredovalo.

Ob tej priliki želi uredništvo NT svojemu dolgoletnemu sotrudniku narodnjaku Alojziju Vavtiju, da bi še mnoga leta užival med nami njegov zaslužen pokoj.

Foto: Slavko Nemeč

EPHRAIM KISHON:

VSE ŽIVALI SO ŽE TU

Iz svojih izkušenj z živalmi bi rad prispeval nekaj globokoum-nega na področju zoologije.

„Na nekaj vas moram opozoriti,“ je dejal moj založnik in zavzdihnil. „Preden začnete pisati novo knji-go, si morate biti na jasnem, da v naši deželi nihče več ne bere.“

„Nikar ne pretiravajte,“ sem od-vrnil. „Po naključju sem od dveh starih zakoncev iz Haife izvedel, da kupita vsako leto najmanj tri knjige.“

„Ja, o teh dveh sem tudi jaz že slišal. Toda za en sam zakonski par ni moč tiskati knjig. Zaradi te-ga bi vam priporočal, da se preu-smerite na otroške knjige. Zahva-ljujoč našemu zastarelemu vzgoj-nemu sistemu otroke v šoli silijo, naj jim starši kupujejo knjige.“

„Potem bom torej napisal otroško knjigo. Kakšna snov pa se ta čas najbolje prodaja?“

„Živali.“

„Torej otroško knjigo o kakšni živali.“

„Ja. Ste se česa spomnili?“

„Počakajte, da malce premislim. Reciva, Mekeke-kozlov sin. Kako bi bilo?“

„Slabo. Smo že imeli. Naslov se je glasil Mekmek pustolovec. Osem ponatisov. Mekmek pobegne od doma, se z džipom odpelje v me-sto, doživi vrsto pustolovščin, odkri-je, da je doma še najbolje in se vrne h kozji materi. Morali se bo-ste nekoliko potruditi, gospod. Sko-raj vse živali, ki so primerne za otroke, smo že porabili.“

„Tudi medvede?“

„Seveda. Pred enim mesecem se je začela naša nova serija Se-vreni medved Tonček. Tonček po-begne od doma, spleza na drog za zastavo, doživi vse mogoče pusto-lovščine, spozna, da je doma še najlepše in se vrne k svoji med-vedji mami. Vse smo že imeli:

pse, mačke, medvede, koze, krave, metuljčke, antilope...“

„Tudi hijene. Helga, hijenin otro-čič v podzemlju. Sedem ponati-sov.“

„Helga pobegne od doma?“

„V puščavi na skrivaj zleze na džip in se odpelje v svet. Mar se ne morete domisliti ničesar nove-ga?“

„Mravlje!“

„Te so prav zdaj naša uspešni-ca. Mravljin Amos v Tel Avivu. Po-begne od doma...“

„Netopirji?“

„Netopirka Fifi in njenih štiride-set oboževalcev. Pustolovščine mlade netopirke, ki zapusti starše in...“

„Pa se vrne?“

„Seveda. Z džipom.“

Založnik je vstal in začel brskati po omari.

„Ne vem, če je še kakšna upo-rabna žival,“ je mrmral. „Tule, pro-

sim: Sokol Feliks na olimpijskih igrah... Čmrlj Zumzum, ki se ima za čebelo... Kača klopotača Ko-ko...“

„Jo že imam! Deževnik!“

„Sedemnajst ponatisov. Dežev-nik Robert na visokem morju. Spla-zi se na krov tovarne ladje...“

„Kako pa to naredi?“

„Skrrije se med tovor džipov.“

„Hm. Potem pa ostanejo samo še bolhe.“

„Hišna bolha Balduin se potepa. Naša prihodnja knjiga. Balduin po-begne staršem...“

„V džipu.“

„Kako pa veste? Tam se spopri-jateljeli s komarčevko Miciko, ki je ušla od doma. Toda ta zgodba se potem nadaljuje že v drugi seriji.“

„Krap!“

„Krap Karel med padalci.“

„Ostriga?“

„Ostriga Amalija in njen brat dvojček Avgust. Zapustita svojo lu-pino, toda čez čas se vrmeta, ker...“

„Že dobro. Kako pa bi bilo z morsko spužvo?“

„Spužva... čakajte... ne, te pa še nismo imeli.“ Obličje mojega

založnika se je zvedrilo. „Odlično, to naredite! Vendar morate pohi-teti, drugače nam bo zamisel kdo ukradel izpred nosa.“

„Brez skrbi,“ sem ga pomiril. „Takoj bom začel. Dajte narediti ščitni ovitek: Spužva Kunigunda gre v mesto.“

Odhitel sem domov, založnik pa je nekaj divje kričal za menoj.

Danes sem končal prvi zvezek nove serije. Imenitna zgodba, pol-na presenečenj. Kunigunda pobeg-ne staršem, da bi v Jeruzalemu naredila kariero kopalniške gobe. V naslednjem zvezku se bo vrnila domov. Verjetno v džipu.“

● CELOVEC

Informacijska brošura Sloven-skega informacijskega centra (SIC) o manjšinah v Avstriji („ETHNIC MINORITIES IN AUSTRIA“ (v angleščini), je te dni izšla v drugi na-kladi.

Brošura obsega nad 70 strani velikega formata in stane 48.— šil. Naročila posreduje uprava NT.

Valentin Polanšek

8

Križ s križi

Onegavanje Judov, kot svetovnih sovražnikov je sledilo. Zaničevanje vseh drugorodnih ljudi je bruhalo iz hitlerskega oboževalca. Pa je prigrmela beseda do imen in priimkov. Pristno nemško ime je pač na končnico „er“. V razredu je bilo le malo takih imen. Potem se je visoki mož norčeval iz vseh krstnih imen, ki izvirajo iz slovenske strani, kot Stanislav, Venceslav, Boleslav...

Tedaj je zardel Žogarjev Stanko. Nančkin Ceni pa je šepnil svojemu sosedu, ki je dobro znal slovensko, na uho: Orehesrav! In ob tem se je naglas zasmel. Trenutek grozečega molka nastane.

Rektor v skoraj jajčje rumeni uniformi leze proti njemu.

Kar naenkrat pa: čof! čof! čof!

Uniformirani orcgrupenlajtar kriči nekaj o gnidi in smeti, ki si dovoljuje motiti njegove besede. Ceni pa tudi ni tiho. Zdravko ga ne razume, kaj čveka in z očitno trmo drži svojo glavo, po kateri padajo udarci od vseh strani. V razredu je vse mišje tiho. Marsikdo se sprašuje v mislih, kaj da tako

bije rektor Ceni. Zdravku je šlo na jok: Da visoki mož more biti tako hudoben! Nikdar še ni koga tako pretepel. Ceni je tudi poznal. Smilil se mu je. Tudi Zdravku se je zdelo, da se razsaja veličina nad šolarjem zaradi nekaj drugega in ne zaradi otroških besedi. Tokrat se je Zdravkov odnos do rektorja spremenil v čisto nasprotje, kar je bil doslej.

Ko se je nemara zadosti razdivjal orcgrupenlajtar, je porinil Ceni skozi vrata in se zadril: Jutri ob sedmih je mati pri meni v pisarni!

Milka, Boris in Zdravko so stali na Žagovniko-vemrodu, kjer so se ponavadi razhajali. Heribert tisti dan ni imel pouka. Pri sebi je imel dva tova-riša iz trga. Govorili so samo nemško.

Danes pa so bili na paši! Krave so hodile po vseh pašnikih vzdolž ceste, kajti les ni bilo. Heribert in tovariša pa so se igrali vojno. Da bi prišlo do za-željenega uspeha, so rabili Nemce in sovražnike. Vsi pa so hoteli le biti Nemci, zakaj ti povsod zma-gujejo? Nasprotnik pa ni nihče maral biti...

V tistih dneh se je od nekod vzela tuja popotna ženska, s krasnimi črnimi lasmi, katere je v debelih kitah imela ovite okrog glave, da je izgledalo, ka-kor bi nosila lepo kučmo. S sabo je imela hčerko, morda štirih ali petih let. Bila pa je izredno ljuba in črnolasa kot mati. Pravo čudo temnih barv ji je bleščalo iz oči, las in obleke. Z materjo sta se po-mikali od hiše do hiše. Samo prenočišča sta iskali pod streho, drugače pa sta se zadrževali v bližini poslopij na prostem. Čeprav sta bili izreden pojav

lepote, je bilo videti, kakor da ju mrzi vsak člo-vek. Najbrž sta ciganki! so ugibali domačini. Res-nice pa ni nihče vedel.

Ta dan sta bili pri Skotlju ob žagovnikovem pro-du. Sedeli sta na griču poleg razpadajočega čebel-njaka.

Milka, Boris in Zdravko so ju opazovali čisto od blizu. Sedli so in ju motrili, pa spletali razne domne-ve o nevsakdanji ženski z lepim otrokom. Zrli so ju z začudenjem. Mikalo jih je, da bi storili ženski ali vsaj ljubkemu otroku kaj prijetnega.

Tedajci so se za Skotljevim hlevom pojavili He-ribert in tovariša...

— Glejta, to ciganko bomo napadli, to je naš pravi sovražnik, marš, marš! je zavikal Heribert.

Eden od zlikovcev ga je zadržal: Pazi, prej je treba narediti napadalni načrt kakor naš firer!

Potem so pripravili kamenja, pregledali frače, okrepli loke in ošlilili fičifaje — pa pregledali mu-nicijo za puško na zračni pritisk.

— Najbrž je to kaka preoblečena špionka. Saj sem že čul take reči. Tudi v kinu jih kažejo! je lagal Horst.

— Ali pa je kaka banditka iz prejšnje Jugosla-vije. Ali bandit, ki je v žensko preoblečen? Doli so menda taki? se je preveč izdajal Heribert, kajti iz gostilniških razgovorov doma je slišal vsemogoče novice.

Bivši higarji dopustniki so pripovedovali prvi javno o banditih.

Potem se je dvignil prvi Heribert in začel napad.

TV AVSTRIJA

1. SPORED

NEDELJA, 22. aprila: 11.00 Emmaus — 15.20 Fimpen, malček — 16.45 V puščavi Mohave — 17.30 Pinocchio — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Club seniorjev — 18.30 Poj z nami — 19.00 Slika Avstrije — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo — 19.50 Šport — 20.00 Santa Lucia — 21.35 Šport — 22.00 Nočni izbor — 22.50 Poročila.

PONEDELJEK, 23. aprila: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Šolska TV: The Merchant of Venice — 10.30 En mož sliši v hišo — 13.55 Svetovno prvenstvo: Hokej na ledu iz Moskve — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Orzowei — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Švicarska družina Robinson — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Šport ob ponedeljkih — 21.00 Ceste San Francisca — 21.50 Poročila — 21.55 Večerni šport.

TOREK, 24. aprila: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Challenges, angleščina — 10.00 Šolska TV: Fizika — 10.30 Zlata reka — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Oddaja z mišo — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Svet živali — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Pepe Lienhard-revija — 21.05 Panorama — 22.05 Hotel v Duke-ulici — 22.55 Poročila in šport.

SREDA, 25. aprila: 9.00 Oddaja z mišo — 9.30 Italiano in Rosso e blu — 10.00 Šolska TV: Neznano soselstvo — 10.30 Ah, kako so moški neumni — 13.55 Svetovno prvenstvo: Hokej na ledu iz Moskve — 17.00 Lutkovni oder — 17.25 Rdeči avtobus — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Tony Randall — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Pripovedke iz Avstrije — 21.00 Svetovno prvenstvo: Hokej na ledu iz Moskve — 22.30 Poročila.

ČETRTEK, 26. aprila: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Izobrazba v podjetju — 10.00 Šolska TV — 10.30 Pesem ene noči — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Živalski leksikon — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Televizijska kuhinja — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Service-box — 20.15 Paul Hörbiger, 75-letnica — 21.40 Mala televizijska igra — 22.05 Poročila — 22.10 Šport.

PETEK, 27. aprila: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Ruščina — 10.00 Šolska TV: Zvok iz človeške roke — 10.30 Klub seniorjev — 11.00 Film brez naslova — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Vsi ježi ne bodejo — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Muppets-revija — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v

sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.15 Konfrontacija partijskih voditeljev — 21.25 Sport — 22.30 Čakaj, da bo temno — 0.15 Poročila.

RADIO CELOVEC

SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 22. APRILA:
07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.
PONEDELJEK, 23. APRILA:
14.10—15.00 Celovski radijski dnevnik — Nekoroški zbori.
TOREK, 24. APRILA:
09.30—10.00 Pisani svet — 14.10—15.00 Celovski radijski dnevnik — Šport — Zanimalo vas bo.
SREDA, 25. APRILA:
14.10—15.00 Celovski radijski

SOBOTA, 28. aprila: 15.00 In nebo se smeje... — 17.00 Jolly-box — 17.30 Lov na živali v Afriki — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 Dobra volja z glasbo — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.15 Heinz Conrads in njegovi prijatelji — 21.40 Šport — 21.55 Vprašanja kristjana — 22.05 Ljudje na trapezu — 23.45 Poročila.

TV Avstrija 2. spored

NEDELJA, 22. aprila: 14.30 Svetovno prvenstvo: Hokej na ledu iz Moskve — 16.00 Stekleni človek — 17.00 Dežela in ljudje — 17.30 Pregled — 18.00 Strike me Pink — 20.00 Rienzi, zadnji tribun — 21.25 Cola di Rienzo — 21.40 Rienzi, zadnji tribun.

PONEDELJEK, 23. aprila: 18.00 Challenges, angleščina — 18.30 Po sledovih Humboldtsa v Mehiki — 19.30 Ljudje, trgi, muzikantje — 20.00 Hotel v Duke-ulici — 20.50 Prost vstop — 21.50 Čas v sliki 2 — 22.20 Belle de Jour — Lepota dneva.

TOREK, 24. aprila: 18.00 Tečaj italijanščine — 18.30 Znanje aktualno — 19.30 Ljudje, trgi, muzikantje — 20.00 Picnic At Hanging Rock — 21.55 Čas v sliki 2 s kulturo — 22.30 Club 2.

SREDA, 25. aprila: 18.00 Francoščina — 18.30 Pregled — 19.00 Izobrazba v podjetju — 19.30 Pripovedke zadaj za pripovedkami — 20.00 Teleobjektiv — 21.00 S streho, šarmom in melono — 21.50 Čas v sliki 2 s kulturo — 22.25 Trailer.

ČETRTEK, 26. aprila: 18.00 Ruščina — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30

Spotlight — 20.00 Kdo je umoril John F. Kennedyja? — 21.35 Čas v sliki 2 s kulturo — 22.10 Club 2.

PETEK, 27. aprila: 11.55 Svetovno prvenstvo: Hokej na ledu iz Moskve —

dnevnik — Komorna glasba — Koroški kulturni pregled.

ČETRTEK, 26. APRILA:
14.10—15.00 Celovski radijski dnevnik — „Kdo je za koga?“

PETEK, 27. APRILA:
09.15—09.30 „Narečja“ (8. šolska radijska oddaja za šolarje od 4. do 8. šolske stopnje) — 14.10—15.00 Celovski radijski dnevnik — Zabavna glasba — Spominjamo se (I. Virnik: 90-letnica smrti pesnika Moderne D. Ketteja).

SOBOTA, 28. APRILA:
09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

15.25 Svetovno prvenstvo: Hokej na ledu iz Moskve — 18.00 Orientacija — 18.30 V tretjem naskoku — 19.30 Pesniški večer: Christa Ludwig — 20.00 Cesarski valček — 20.15 Potovanja čez gore — 21.30 Kronika Adama — 22.30 Čas v sliki 2 s kulturo — 23.05 Marcia Hines: Spezial-šov.

SOBOTA, 28. aprila: 16.00 Mednarodni pomladni skoki — 16.45 Service-box — 17.00 Club regional — 17.55 Vedno ta Miha — 19.30 Munsterjevi — 19.55 Galerija — 20.15 Kdo je umoril John F. Kennedyja? — 21.45 Jazz v soboto.

TV Ljubljana

1. SPORED

NEDELJA, 22. aprila: 9.10 Poročila — 9.15 Za nedeljsko dobro jutro: Revija mladinskih pevskih zborov v Zagorju — 9.45 W. Mankowitz: Dickens iz Londona — 10.35 Cirkus — 11.25 Mozaik — 11.30 Kmetijska oddaja — 12.30 Poročila — Katastrofe, dokumentarni film — Cvetje — Očka, dragi očka, humoristična oddaja — Sportna poročila — Opičji otok, dokumentarni film — Poročila — Bosonoga grofica, film — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 V. Mimica: Anno domini 1573, nadaljevanje in konec — 21.05 Propagandna oddaja — 21.10 Prestolnica, najbližja nebu, dokumentarna oddaja — 21.45 TV dnevnik — 22.00 Risanka — 22.05 Športni pregled.

PONEDELJEK, 23. aprila: 9.00 TV v šoli: Likovni pouk, 1. maj, Za prosti

čas, Polivinilklorid — 10.00 TV v šoli: Materinščina, Risanka, Fizika — 11.10 TV v šoli: Za najmlajše — 13.55 Moskva: Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, prenos — 17.15 Poročila — 17.20 Glasbena pravljica: Mesec želja — 17.35 Katastrofe — 18.05 Tozd, oddaja iz cikla: Pota samoupravljanja — 18.35 Obzornik — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 F. Lhotka: Vrag na vasi — 21.45 Propagandna oddaja — 22.00 Kulturne diagonale — 22.40 TV dnevnik — 22.55 Rock iz Essna.

TOREK, 24. aprila: 8.45 TV v šoli: Na poljih in dvoriščih, Ali ste vedeli, Nikola Tesla, TV vrtec, Dnevnik 10 — 10.00 TV v šoli: Zemljepis, Risanka, Glasbeni pouk — 14.45 TV v šoli, ponovitev — 16.25 Šolska TV: Regija Evrope, V svobodo, Funkcija kadra — 17.30 Poročila — 17.35 Čez tri gore: Pevski tabor Šentvid — 18.05 Mali svet — 18.35 Obzornik — 18.45 Mostovi — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Mednarodna obzorja — 20.50 Propagandna oddaja — 20.55 A. Decaux: Rosenberga ne smeta umreti — 22.10 TV dnevnik — 22.25 Iz koncertnih dvoran (Bach, Mozart).

SREDA, 25. aprila: 9.00 TV v šoli: Matematika in umetnost, Mesto, kulturni spomenik, Izobraževalna oddaja — 10.00 TV v šoli: Izobraževalni film, Risanka, Kočka, kocka, Reportaža — 13.55 Moskva: Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, prenos — 17.35 Poročila — 17.40 Zgodbe o Prismukih — 17.50 Od slike do slike — 18.20 Ne prezrite — 18.35 Obzornik — 18.45 Zgodnja glasbila — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja.

ČETRTEK, 26. aprila: 8.55 TV v šoli: Geometrija, Partizanske pesmi, Prebivalci zemlje — 10.00 TV v šoli: Francoščina — 10.30 TV v šoli: Umetnost, Risanka, Kemija — 15.45 Šolska TV: Regija Evrope, V svobodo, Fluktuacija kadra — 16.50 Poročila — 16.55 Opera narave — 17.45 Čarobno sedlo — 18.15 Obzornik — 18.25 Podelitev priznanj OF — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 V živo.

PETEK, 27. aprila: 11.50 Poročila — 11.55 Moskva: Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, prenos — 15.25 Moskva: Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, prenos — 17.55 Poročila — 18.00 Srečanje ob partizanski pesmi (Kurirček 78) — 18.15 Gladovna stavka 1934 — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Sedmina, celovečerni film — 21.30 Glasbena risanka — 22.30 Propagandna oddaja — 22.35 TV dnevnik — 22.50 625.

SOBOTA, 28. aprila: 8.00 Poročila — 8.05 Zgodbe o Prismukih — 8.15 Glasbena pravljica: Mesec želja — 9.30 Razvoj družine — 10.00 Rdeči

mlin — 10.50 J. Janicki: Pota Poljske — 12.20 625 — 15.20 Poročila — 15.25 Nogomet: Zagreb — Vojvodina, prenos — 17.15 Dolina miru — 18.45 Naš kraj — 18.55 Muppet-show — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Ungri-Amigo: Pet letnih časov — 20.55 Propagandna oddaja — 21.00 TV žetnik — 21.35 TV dnevnik — 21.50 Vpliv Gama-žarkov na marjetice.

TV Ljubljana 2. spored

NEDELJA, 22. aprila: 15.10 Nedeljsko popoldne — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Dokumentarni film — 21.05 Včeraj, danes, jutri — 21.25 Film.

PONEDELJEK, 23. aprila: 17.25 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, prenos, slovenski komentar — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Sportna oddaja — 20.30 Izkušnje — 21.20 Poročila — 21.30 Film.

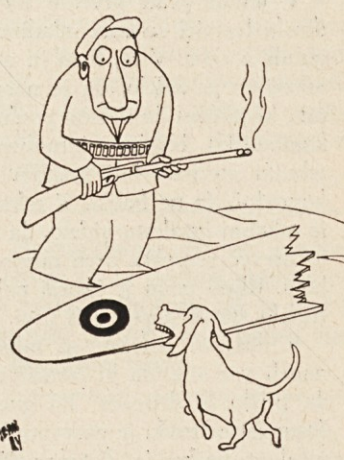
TOREK, 24. aprila: 17.10 TV dnevnik v madžarščini — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Pionirski TV studio — 18.15 Književni klub — 18.45 Glasbena oddaja — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Stop — 21.00 Celovečerni film — 22.40 TV dnevnik.

SREDA, 25. aprila: 17.25 Moskva: Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, prenos, slovenski komentar — 19.30 TV dnevnik.

ČETRTEK, 26. aprila: 17.10 TV dnevnik v madžarščini — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Tehnica, otroška oddaja — 18.15 Znanost — 18.45 Kviz — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Neposredni stiki — 22.00 Poročila.

PETEK, 27. aprila: 17.10 TV dnevnik v madžarščini — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Mali svet — 18.15 Družbena tema — 18.45 Glasbena oddaja — 19.30 TV dnevnik — 20.00 O ospredju, kulturna oddaja — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.20 Portreti.

SOBOTA, 28. aprila: 18.10 Poročila — 18.15 Narodna glasba — 18.45 Kri-lati farmacevti — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Glasbena oddaja — 21.00 Poročila — 21.10 Dokumentarna oddaja.



Nos je visoko zavihal. Tako je videl zmagujoče nemške oficirje v „bohenšau“.

Milka, ki je vse opazovala z onstran ceste, je pritisnila desnico na srčno stran. Zdravko je naglo pogoltnil nekaj žgočega, Boris pa je pritiskal usne dolgo drugo ob drugo, kot bi grizel nekaj zoprnega.

— Pokažimo, da smo Nemci in da ne trpimo ne ciganov, ne špionov, ne banditov na nemških tleh! so kričali zlikovci vsevprek.

Prvi kamen je zletel skozi zrak in vsekal na trhlo uljnjakovo streho.

Tuja ženska se je počasi ozrla, kot bi jo nekdo motil v molitvi.

Priletel je drugi kamen — in obležal pod otrokovimi nožicami.

Mati je črnolasko pritisnila tesneje na prsi.

Zdaj pa je sulo, frčalo in žvižgalo.

Prvi je metal kamenje, drugi sekal s fračami, tretji pa s fičifajem.

Oni trije so pobledovali in niso spoznali, kaj se dogaja.

Heribert je segel po zračni puški...

Milka je zavpila, kakor bi planila iz groznih sanj.

Heribert se ozre na prod.

Tujka je začela mrzlično iskati po svojih culah. Kamni so ji padali na hrbet in glavo. Puščice so švigale mimo njenega prestrašenega obraza. Z životom je krila svojega otroka.

Kot bi strelil, je švignila z desnico v zrak!

Držala je v desnici križ!

Velik mahedrav križ!

Križ pa je bil kljukasti križ!

In počez čez kljukasti križ je visel bogec!

Ženska je začela kričati.

Grozno kričati!

SENCA KLJUKASTEGA KRIŽA SE ŠOPIRI VSEPOVSOD NAD LJUDMI že tretje vojno leto... Ustrahujoča senca pa je zginila, ko so prispeli trije mladinci vrh klanca in se zazrli v odprto gorsko grapo proti vzhodu.

— Letošnje počitnice ne paseš pri Tjaku ali Sevedu? je zadihano vprašala Malka. Njena zardela lica so cvetela kot rožni vzorci v njenem krilu.

— Imajo povsod za pastirje otroke, ker šolarjem ni treba v trg v šolo hoditi. Samo za kako nedeljo grem pomagat Tončku! je odgovoril Zdravko. Vso pot iz trga se je vznemirjal sladkostno, ko je hodil tako sam z zalima dekletoma.

— Desetega septembra greš? bi rada vedela Mici. Za spoznanje večja je bila od Malkine bolj sloke postave. Njen glas je opajal Zdravka ves čas na nepoznan način. Hitro je pojasnila, da ima to novico od Angele, ki bo začela letošnjo jesen že drugo leto na učiteljišču.

Zdaj je odgovorila Malka namesto Zdravka:

— On ne pojde v Celovec. Na Kranjsko bo šel, Prešernove Kranjce gledat! S prstki se je poigravala z rdečo rutico iz umetne svile, katero ji je podaril Zdravko lani, ko sta odhajala iz sosednjske šole.

Odžejali so se na Kristininem vodnjaku. Malka

si je zmocila najprve senca in zapestja. Mici in Zdravko sta plaho pila studenčnico.

— Kako je lepo vseeno na svetu! se je raznežila Malka. Najraje bi prijala Zdravka za roke in ga zavrtela krog sebe. Ni pa se opogumila. Glede Micije ji ni bilo vseeno, dasi sta bili dobri sosedi in prijateljci.

Iskrice mladostne vneme je preskočila na Micijo, ki je brizgnila z vodo proti Zdravku in zapela:

— Ribica je splavala, je dekletu poškopila!

Malka je počakala, da bi končala onadva z igrankanjem. Hotela je povedati, da po večerih doma — in kadar je le kaj prostega časa — prebira lepo knjigo „Pod svobodnim soncem“. Pa tudi drugih knjig so shranili nekaj doma, ko so jih odnesli še pravčasno iz društvene knjižnice, preden so jo oropali lani hitlerjanci.

— Kaj pa drugače doma počenjaš? je vprašala končno Zdravka.

— Pripravljam se na odhod. Na eni strani me veseli, na drugi me pa skrbi, ker bom s samimi tujci skupaj.

— Postal boš gospod in boš morda pozabil na nas... je dejala Mici s spremenjenim glasom.

Ko je zavila Malka po stezi v dolinsko dno, da se povzpne na senčno stran proti svojemu domu, sta nadaljevala Mici in Zdravko sama še kakih deset minut skupno pot skozi skrivnostno smrečje in prisojne pašnike.

(Dalje prihodnjič)

Celovška galerija Hildebrand v starinski hiši sredi mesta ni največji razstavn prostor za likovne umetnine v sicer ne velikem mestu, je pa zagotovo zbirališče angažirane in kakovostne avantgarde; ljudi, ki ustvarjajo pod skupnim imenom celovške umetnosti.

V galeriji se zbirajo likovni in besedni umetniki, a kar je za koroške razmere še posebej nenavadno, je to, da odpira galerija vrata tudi so-deželanom slovenske narodnosti.

Dipl. inž. arhitekture Ernesta Hildebrandta sem zatekel sredi dela v ateljeju te starinske hiše, ki pa z umetnostjo pravzaprav nima neposredne zveze. In v kakšni zvezi je ime galerije Hildebrand z Ernestom Hildebrandom?

„Galerija nosi ime po moji ženi, ki je bila do leta 1973 njena lastnica.“

Ste zdaj lastnik vi?

„Ne. To je društvo, nekakšna delovna skupnost Hildebrand. Jaz sem le tajnik.“

Kdo pa so člani društva Hildebrand?

„Različni ljudje, ki pa se menjajo. Zdaj so na primer dr. Robert Saxer, inž. Franc Kating, umetnik Marjan Kunčič, poprej Janko Messner in še prenekateri drugi. Seve-

Galerija odprta Slovincem

da nemške in slovenske narodnosti.“

Čemu pripisujete široko odprtost galerije?

„Medtem ko je bila poprej predvsem umetniška galerija, je zdaj njena dejavnost širša. V našem statutu na primer piše, da je namen galerije pospeševati kulturo, kulturno politiko in socialno politično aktivnost. Predvsem pa ni samo galerija, ampak v njej pripravljamo tudi literarne prireditve.“

Tudi za Slovence?

„Seveda. L. 1973 je v naši galeriji npr. Mirko Messner imel predavanje o nacionalnem vprašanju koroških Slovincem in razpravo na to temo.“

Potemtakem je vaša galerija, saj jo lahko tako imenujemo, mar ne, ena redkih ustanov, za katero bi lahko dejali, da je naklonjena koroškim Slovincem?

„Ne more biti drugače, saj so v njej sami demokrati.“

Tu brez krajšega skoka za poldrugo desetletje nazaj ne gre. V dolgem seznamu razstav in razstavljenecv najdemo že leta 1964 skupino jugoslovanskih navicev. Večjo razsežnost pa pomeni pred-

stavitev mladih koroških likovnikov leta 1975 pod okriljem kluba „Mladje“.

To je bila skupinska razstava, ki jo je spodbudil sam inž. Ernest Hildebrand. In z njo je celo nemško časopisje našlo pohvalne ocene, češ da gre za znano, posrečeno in dobronamerno umetnost, za „gibljive slike išočega“ za „etnično umetnost“, ki „izpoveduje“ itd.



Med osmimi razstavljalci je slikar Ernest Arbeitstein, sicer pa natakar po poklicu, med drugim izpovedal:

„Nočem biti tak ali drugače govoreči umetnik, marveč svoboden umetnik, ki sme govoriti vsak jezik, kakor mu ljubo in drago in ne kakor predpisujeta ta ali oni politik v republiki Avstriji.“

Če v mojih podobah iščete tisto, kar izraža zavestno

političen vtis, bi opozoril na brezbržnost, anonimnost svojih človeških figur. Večine le-teh je strah pokazati svoj resnični obraz: enega, ker je Slovenec, drugega, ker je Slovincem, kaj prizadejal? Vprašujem se le, zakaj v tem času takšno razhajanje.“

Ampak galerija Hildebrand deluje zoper taka razhajanja, mar ne?

„Naša osnovna ideja je odkrivati mlade umetnike, jih potlej predstavljati in jim pomagati naprej. Iz naše galerije so prišli prenekateri talenti, ki so zdaj že priznani umetniki.“

Uživa galerija kakšno podporo, denimo od države, ali je to morebiti komercialna ustanova?

„Deželna vlada prispeva 50.000 šilingov, kar je sorazmerno velikodušno, nekaj pa primakne tudi zvezna vlada. Galerija torej ni komercialna ustanova in ne deluje s provizijami. Zato morajo biti vsi, ki delajo v njej, v prvi vrsti idealisti.“

V okviru letošnjih koroških kulturnih dni ste pomagali pri otvoritvi razstave slikarjev pod naslovom „Umetnost na Koroškem“. To pa pome-

ni že kanček dejavnosti izven prostorov galerije, kaj pravite?

„Da, to je bilo prvič, da so na Koroškem slovenski in nemški umetniki razstavljali skupaj. Razstavo sva pripravila z Adolfom Schellerjem, vodjem kulturnega oddelka pri beljaški občini.“

Hočete s takimi kulturnimi manifestacijami dokazovati, da je sožitje med dvema narodnostma na Koroškem možno, morda celo nujno?

„Tudi. Sicer pa smo v galeriji Hildebrand že ob proslavljanju 1000-letnice Koroške pripravili razstavo na to temo, toda ne v smislu nemškega nacionalizma, kot so potekale proslave, ampak dovolj kritično. Lahko rečem, da je bilo iz razstavljenih del umetnikov, iz različnih zornih kotov, vendarle čutiti močno nagnjenje do pravične rešitve slovenskega vprašanja na avstrijskem Koroškem.“

Če je ob literarnem večeru mladega avstrijskega književnika Christiana Waheja v galeriji Hildebrand avstrijski časnik zapisal: „Srce mu bife na levi strani,“ bi nekaj takega ves čas veljalo tudi za ljudi, ki se zbirajo v galeriji in okrog nje.

Marjan Remic
v Nedeljskem dnevniku

SAK: držati 1. mesto!

SAK ml. — ASK ml. 0 : 2 (0 : 1)

V tekmi proti prvemu na mladinski lestvici so naši mladinci izgubili z 2 : 0. V tej hitri in napeti tekmi se je videlo, da je nasprotnik, ki je imel že fizične prednosti, kondicijsko boljše pripravljen. V tehniki so naši bili gostom enakovredni, če ne boljši. V tekmi se je mladim igralcem videlo, da imajo preveč respekta pred nasprotnikom. Kljub temu je skoraj pol ure trajalo, da so gostje dali prvi gol.

V drugem polčasu so mladinci napeli vse sile, da bi izenačili, toda prišlo je drugače: Po gneči v šestnajstmetrovki je nasprotnik povišal iz najkrajše distance. To je bil tudi končni rezultat 0 : 2.

Postava: Jenšac, Flori Wieser, Zdouc, Gregorič Lojz, Pečnik, Kumer, Kreutz, Mirko Wieser, Gregorič Štefan, Gregorič Stanko, Grilc.

SAK II — PODKRNOS II
1 : 2 (0 : 1)

Pred igro prvih moštev sta se pomerili moštvi igralcev pod 21. Domači igralci so igro začeli zadržano. Kljub temu pa so imeli par dobrih možnosti zatresti nasprotnikovo mrežo. Prišlo pa je ravno nasprotno. Po 45 minutah so zapustili igralci iz Podkarnosa igrišče z vodstvom 1 : 0.

V drugem polčasu je SAK močno napadal. Po lepi kombinaciji čez polovico igrišča je uspelo J. Perču izenačiti. Igralcem tudi sedaj ni uspelo obdržati igre v rokah, tako da je nasprotnik dal še drugi gol. Pri tem rezultatu je tudi ostalo. Pripomniti je pa še treba, da nekaterim igralcem, posebno v drugem polčasu, primanjkuje še kondicija. Z pridnim obiskom treninga pa bi se dalo tudi temu „zlu“ napraviti konec.

Igrali so: Malej; Kupper S., Pandel F., Baljs, Rozman; Bricman; Perč J., Perč M., Kupper M.; Sommeregger, Grilc, Kropivnik in Waldhauser A.

SAK ZMAGAL 6 : 0 (2 : 0)

Na velikonočno nedeljo, 15. 4. 1979, je SAK igral 2. prvenstveno kolo pomladanske sezone proti Podkarnosu (Gurnitz). Naše moštvo je že od začetka močno napadalo nasprotnikova vrata. Toda obramba z golmanom Damejem na čelu, je napade dobro branila. Okoli 15. minute pa je Jakobič prodrl na desni strani in podal žogo močno proti sredini. Zablantnik, ki se je dinamično ločil od nasprotnega igralca, je prvič zaresel mrežo. V 30. minuti je branil igralec Schrott (Podkarnos) žogo z roko, nakar je Golec povišal z enajstmetrovko na 2 : 0. S to odločitvijo se neki igralec iz Podkarnosa ni strinjal in zagrozil sodniku. Ta pa mu je takoj pokazal rdeči karton.

V drugem polčasu se je SAK še stopnjeval, tako da so navijači videli eno najlepših iger, če ne najlepšo. Podkarnoško moštvo je polagoma resigniralo, kar so igralci SAK-a izrabili s tem, da so jim dali še 4 gole. S premišljenim strelom je Velik prevzignil obrambo ter povišal na 3 : 0. Za 4. gol je poskrbel spet „golgater“ Tinček Hobel. Ostala dva gola sta ustrelila še Zablantnik in Golec.

Pohvaliti ze treba tudi sodnike z glavnim sodnikom Kohlwegom na čelu.

Igrali so: Dodič; Hribar, Lampichler, Pandel, Woschitz; Fera, Golec, Jakobič; Velik, Hobel, Zablantnik; (70) Rogl, (75) Kupper M.

NASLEDNJA TEKMA SAK:

V nedeljo, 22. 4. 1979, v Šentpavlu v Labotski dolini. SAK 21: ob 14.45; SAK I ob 16.30.

AVTOBUS VOZI (za navijače in igralce brezplačno):

12.30 Kosta, 13.00 Dobrla vas (Posojilnica), 13.10 Juena, 13.15 Šmihel (Posojilnica), 13.25 Pliberk (Posojilnica). kri

1. SAK Cel.	13	10	1	2	41-12	21
2. Klopinj	14	7	5	2	25-16	19
3. Podkarnos	14	6	5	3	23-20	17
4. Št. Pavel	14	6	4	4	21-17	16
5. Šmihel/Pl.	13	7	1	5	21-18	15
6. M. Rojach	14	5	4	5	20-29	14
7. Frant.	13	5	2	6	22-22	12
8. Št. Štefan	14	4	3	7	22-20	11
9. Tinje	14	3	4	7	17-24	10
10. Šmihel/L.	14	3	2	9	22-37	8
11. Žel. Kapla	13	3	1	9	13-32	7

URŠLJA GORA 21 : SELE 21 1 : 1

Tekma je bila izenačena. Selani so povedli v 15. minuti, gol je dal Oto Ogris. Predvsem v 2. polčasu je postajal nasprotnik vedno močnejši in tudi izenačil.

URŠLJA GORA : SELE 1 : 1

Selani so kar od začetka nadvladali nasprotnika. Zaslužno so povedli z 1 : 0. Gol za Selane je dal Toševski. Po tem pa je pristanski sodnik prekinil tok tekme. V sredini je žvižgal vedno za Selane, pred kazenskim prostorom Selanov pa prisojal vedno proste strele za nasprotnika. Vsak napad Selanov je preprečil z offside-žvižgom. S pomočjo sodnika je prišel nasprotnik do precej možnosti, ki pa jih je vse odlični vratar Marič ubranil. Spet je nasprotnik napadal in skušal iz gužve v šestnajstmetrovskem prostoru zadeti gol, a Dovjak, ki je stal na črti v голу, je žogo odbil. V začetku Selanov in nasprotnikov pa je sodnik zažvižgal in dal gol. Presenečeni igralci Uršlje gore sami nekaj časa niso verjeli, da se jim je dosodil gol in s tem izenačenje. Selani niso obupali. Imeli so 10 minut pred koncem še izredno možnost, a je niso znali izkoristiti. Tako se je tekma nesrečno končala za Selane z 1 : 1.

TEKME MOŠTEV 2. RAZR. E:

HSV : Bistrica v R. 0 : 4
Bilčovs : Škofji dvor 4 : 1
Trdnja vas : Šmarjeta v R. 1 : 2

Turnir v Žvabeku

Športna sekcija KPD „Drava“ v Žvabeku je na velikonočni ponedeljek priredila 2. velikonočni turnir v namiznem tenisu. Turnirja so se udeležili igralci iz Sel, Obirskega in Žvabeka. Igralci in igralka so tekmovali v treh skupinah. V skupini B so nastopili igralci, ki tekmujejo v slovenskem namiznoteniškem prvenstvu. Najboljši v tej skupini je bil Haderlap Stanko. V skupini C so tekmovala dekleta. V tej skupini sta nastopili le Uznik Andreja in Oraže Marta. Po dolgi in zanimivi igri je Uznikova premagala Oražetovo. V tretji skupini pa so se pomerili začetniki.

Nepričakovano, a popolnoma upravičeno je zmagal Potočnik Alojz. Pokale za najboljšo se darovali: EL Suha, Posojilnica Žvabek, Kmečka gospodarska zadruga Pliberk, Posojilni-

ca Pliberk, Naš tednik, Slovenski vestnik, Slovenska športna zveza in Krščanska kulturna zveza. Športna sekcija KPD „Drava“ se vsem darovalcem prav iskreno zahvaljuje.

Rezultat turnirja:

Dekleta:

1. Uznik Andreja (Sele)
2. Oraže Marta (Sele)

Fantje:

1. Haderlap Stanko (Obirsko)
2. Lutnik Filip (Žvabek)
3. Ojster Hanzi (Obirsko)
4. Lutnik Ewald (Žvabek)

Začetniki:

1. Potočnik Alojz (Žvabek)
2. Hirm Kristijan (Žvabek)
3. Čertov Aleksander (Sele)

Hudl podžupan v Globasnici

Prvi podžupan, ki so ga dobile Enotne liste, je bil včeraj izvoljen v Globasnici. Janez Hudl, ki bo EL zastopal v občinskem predstojništvu in je dobil pri volitvah za župana 4 glasove (EL), bo odslej 2. podžupan Globasnice. Župan je Albert Sadjak (SPÖ), ki je dobil 8 glasov; 1. podžupan B. Jenschatz (SPÖ).

Globasnica, ki je bila včeraj zadnja na vrsti pri volitvah za župana, je prijetno izzvenela v dvojezičnosti. Že župan Albert Sadjak je otvoril sejo v obeh jezikih, dvojezično so zaprisegli mandatarji EL Gregorič, Hudl, Fera in Grainer ter njihovi namestniki.

EL bo zastopal v kontrolnem odboru Raimund Grainer (zastopnik Franc Fera). V svojem nastopnem govoru, ki ga je načel župan Sadjak v obeh jezikih, je navedel nekaj važnih projektov, ki čakajo občino. Med njimi so tudi milijonski, ter ob primeru Gorenje, „ki danes florira v Nižji Avstriji“, nakazal nesmiselno kratkovidnost

odklonitve podjetja, ki so jo zakrivali nemški purgarji v Pliberku. Na ta račun se je ob združitvi občin morala Globasnica odpovedati podjetju Knecht („Filterwerk“) in tako izgubila dragocena delovna mesta. Resnici na ljubo pa je treba tudi reči, da pred leti tudi Sadjak kljub odločni podpori slovenskih mandatarjev, ni bil zmožen pripeljati v občino večji mizarski obrat. Podjetje danes „florira“ v Grabštanju.

Ker je govoril Sadjak v obeh jezikih, mu je odgovoril tudi podžupan Janez Hudl v slovenščini in nemščini. Želel je še boljše sodelovanje, „zdaj,“ — tako Hudl, „ko gledamo spriču absolutne večine SPÖ z gotovo zaskrbljenostjo v bodočnost. Če pa se bo držala frakcija absolutne večine zaobljubne formule, bo možno uspešno in plodno sodelovanje v korist vseh občanov.“ Kot kaže, ne glede na volitev župana, bo možno, saj so iniciative EL občini že dosedaj mnogo prinesle.